

Izdaje Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 35 Din za celo leto. — Za izposojilce 60 Din. — Posredniška številka 1 Din. — V insertnem delu vsake drške vrstice ali nje prostor 10 Din.

Izhaja vsake srede ob 6 jutraj. — Spom in dopis naj se pošilja na Uredništvo „Domoljuba“, narodna reklamacija in inserti pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani. Kopirarjeva ulica številka 6.

Več samozavesti.

Veliko nespametnih so uganili Hrvatje v zadnjih letih v svojem političnem življenju. Lepo so drveli za svojim Radičem, kadar je zabavljajl čez državo in kadar se je spet s Belgradom objemal. Pri vsem svojem dejanju in nehanju se dostikrat niso nič vprašali, ali jim oglašujoče kričanje proti Slovincem in Srbom škoduje ali koristi. Toda eno jim moramo brezpogojno priznati, namreč to da se čutijo vselej in povsod za Hrvate. Silno močna je pri njih zavest, da so Hrvatje ena velika narodna skupnost, naj so to Dalmatinci ali sosedje Slovencev, naj so v Slavoniji ali Bosni. Tudi Hrvat, ki zalpe po delu in službi med Slovence ali Srbe, ne pozabi, da je Hrvat. Priznati moramo hrvatskemu narodu, da je njegova narodna zavest visoka.

Zakaj to poudarjamo? Ker se dostikrat zgodi, da je te zavesti pri nas Slovincih premalo. Mnogo je kriva tista gospoda in napol gospoda, ki je pred vojno častila vse, kar je bilo nemškega. Vpliv te liberalne gospode je prodiral tudi med preproste ljudi, ki radi posnemajo imenitnejše. Ista liberalna gospoda je po vojni prisegala na vse, kar je prišlo iz Belgrada. Le premnogih je bilo sram, da so rojeni od slovenskih mater, in so hoteli biti jugoslovanske narodnosti namesto slovenske.

Danes je ta liberalna gospoda izgubila svoj veliki vpliv. Zato pa se moramo tudi otresti tiste napačne misli kot da bi bili Slovenci nekaj manj kot drugi ljudje. Res je naš narod majhen, toda zato njegova notranja vrednost ni nič manjša. Kot so vsi ljudje pred Bogom enaki, tako so tudi vsi narodi pred njim enakovredni. In ravno v nas katoličanih mora biti živa zavest, da smo Slovenci vsi ena celota, ki naravno spada skupaj in ki mora nasproti drugim držati skupaj. Naš je vsak Štajer in vsak Kranjec, naš je Prekmurec in Korošec, naši so zasluženi Goričani in Istrijani. Vsi ti so naši, govore naš jezik, molijo Boga v naši govorici, imajo naše šege in navade. Bog nas je postavil po svojem neskončno modrem načrtu na ta del zemlje, da naš narod, naj je še tako majhen vrši svojo nalogo, ki mu je odmerjena po volji božji v zgodovini človeštva.

Zato obsojamo tistega, ki se izneveri. Zato smo proti tistim, ki jim je tuje ljubše kot domače, zato smatramo za izdajalce tiste, ki se sramujejo slovenske govorice. Tudi v političnem življenju zato ne moremo za tistimi, ki jim je ljubši Srb in Hrvat kot pa Slovenec. Izdajalsko je, da ravno nekateri slovensko pisani listi napadajo načelnika SLS dr. Korošca, ker je v naši državi prvi slovenski ministrski predsednik. Tem ljudem je bil pred vojno Nemec nekaj višjega, danes jim je Hrvat ali Srb. Manjka jim vsakega narodnega ponosa in slovenske samozavesti.

Mi pa moramo to zavest slovenske skupnosti vedno bolj gojiti, da bo prišla do veljave prav pri vsakem Slovincu in Slovenki. Živo mora biti zapisano v dušo vsakega našega človeka, naj je delavec ali kmet, obrtnik ali trgovec, uradnik ali drugačen duševni delavec, da bomo le takrat nekaj pomenili, če bomo držali skupaj. Učimo se tega pri drugih narodih! Naj se na primer Nemci med seboj še tako prepirajo, nasproti drugim narodom so vedno edini. Francoz nikoli ne pozabi, da je najprej Francoz in potem šele pripadnik kake politične stranke. In Angleži so postali tako mogočni ravno na ta način, da je bila vsakemu Angležu domovina prvo.

Iz vsega tega pa sledi, da je treba za to zavest skupnosti tudi žrtve, ki izvirajo iz ljubezni. Bog nam je dal prelepo zemljo, da jo ljubimo. Kot kmet ljubi svoje posestvo, grudo, ki jo v potu svojega obraza obdeluje, tako moramo vsi ljubiti svojo domačo zemljo. Radi moramo imeti vse, kar je našega: naše so veličastne gore in rodovitne ravnine, naši zeleni gozdovi in prijazne vinske gorice, naše cerkvice po gorah in znamenja po poljih in ob cestah, naše gorske vasice in ponosna mesta, naše stare šege in navade in naša nova društva, ki goje izobrazbo. Predvsem pa so naši ljudje, ki z nami žive in trpe in z nami slovensko govorijo. O, vemo, da je marsikaj na tej lepi naši zemlji narobe in da je nerodnih ljudi le zmeraj preveč, toda koliko najdete družin, kjer ne bi bilo to in ono napak. In vendar bomo obsodili tistega, ki sovraži nerodnega brata v svoji lastni družini. Ne sovražiti, ampak pomilovati ga je

treba, ne zavreči, ampak skušati ga je treba spraviti na pravo pot. Vedno pa seveda je treba greh njegov obsojati, da drugi ne trpe in da niso pohujšani ali zaheljani. Kot v družini tako v narodnem življenju. Slovenci imamo med seboj ljudi, da je žalostno o njih pisati. Toda zato ne bomo tega nosili med tujce, ampak doma z njimi opravili. Opravili pa bomo tem lažje in tem temeljiteje, čim bolj se bomo zavedali, da je treba v nas več narodne samozavesti in da moramo dati veliko na našo narodno slovensko čast.

Dr. Korošec o položaju.

Dopisniku belgijskega dnevnika »El Independance belge« je izjavil ministrski predsednik dr. Korošec naslednje:

»Vlada, ki ji jaz načeljujem, je navadna normalna vlada. Moja naloga je, vzdržati mir v državi in bdeti, da se naši zakoni spoštujejo. Moj mandat ne gre dalje. Na mestu, na katerem sem, sem samo zato, da vzdržim sedanje stanje in niti ne vem, kdo bo vodil razgovore (s Hrvati. Op. uredn.) in kdaj se bodo začeli. Napetost med Belgradom in Zagrebom se je znatno zmanjšala in pri razpravljanju o tem vprašanju ni več prejšnje strasti, ki je bila osnovni vzrok preprirov med brati.

Na dopisnikovo vprašanje, če bo res med Srbi in Hrvati posredoval sam kralj, je odgovoril dr. Korošec: »Težko, da bi Nj. V. kralj že sedaj posredoval. Zdi se, da ni še čas za to, vsaj ne v tem trenutku. Nj. Veličanstvo ni samo kralj Hrvatov, ampak vseh treh skupin, ki sestavljajo to državo. Zato bo verjetno Nj. V. kralj počakal, da se Srbi, Hrvati in Slovenci približajo isti skupni točki. In tedaj, ko se bodo tej točki približali, tedaj bo, jaz to verujem, Nj. Veličanstvo posredovalo. Tudi se ne sme pozabiti, da je Nj. Veličanstvo skušalo poveriti g. Radiču sestavo vlade, pa se je to odklonilo. Toda, bodite prepričani, da, ko bo Nj. Veličanstvo smatralo, da je treba posredovati, bo to storilo. Toda predvsem je za to potrebna želja, absolutna želja z ene in z druge strani.«

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

V Belgradu.

V Belgradu se je zopet pričelo politično življenje. Odbori narodne skupščine pripravljajo zakonske načrte, ki naj se v prihodnjem zasedanju sprejmejo, radikalna stranka skuša poravnati notranje spore, od katerih je odvisna bodočnost vlade, Hrvatje pa se kregajo na ves svet. Zopet bomo skušali za vsak dan podati glasbene poteze iz naših političnih dogodkov.

18. sept. Zakonodajni odbor je izvolil odsek, ki naj izdela zakon o centralni upravi. V odseku je tudi poslanec Smedej.

Tarifni odbor je obravnaval železniške cene za prevoz kmetijskih pridelkov. Za slovenske koristi se je posebno zavzemal prof. Bog. Remec.

Pribečević grize na vse strani. Ta dan je ogrizel Davidoviča, češ, da je le-ta kriv tega stanja v državi. Radičevsko glasilo je prineslo tako krvav članek, da je bilo zaplenjeno.

19. sept. Radikalna stranka je razdeljena v dve precej sovražni si fronti. Prva je klub radikalnih poslancev in pri katerih je voditelj bivši ministrski predsednik Velja Vukičević. Ta klub je ustanovil lastno tajništvo, ki je v vednem siliu z volivci. Druga fronta pa je glavni odbor radikalne stranke. V tem odboru so zbrani večinoma stari radikalni politiki, Pašičevi prijatelji, ki pa so pri zadnjih volitvah večinoma propadli, komandirali bi pa vseeno radi. Nobena fronta neče odnehati. Vukičević pravi, da je poslanski klub tisti, ki naj vodi politiko, odbor pa zahteva Vukičevićevo glavo. Poslanci in volivci so skoro vsi za Vukičeviča, Aca Stanojević, eden najvplivnejših v stranki, pa je na strani odbora. — Danes je imel poslanski klub sejo, katera pa se je preložila, ker bi poslanci radi, da pride sam Aca Stanojević zraven in pove, kaj hoče. Prevladuje pa prepričanje, da se mora enotnost stranke ohraniti in se na vse strani priporoča pomirljivost in popustljivost.

20. sept. Hrvatje so proglasili bojkot proti vladi in vsemu, kar pride od vlade. Menda zdaj noben hrvatski uradnik ne bo hotel vzeti plače od vlade. Kaj Hrvatje mislijo z bojkotom, menda sami ne vedo. Stvar za javnost in državo nima nobenega pomena.

Radičevsko glasilo »Narodni val« je divje napadlo Francijo, kar je v Belgradu izzvalo veliko ogorčenje, ker je Francija najzvestejša prijateljica naše države. Taki napadi seveda škodujejo samo Hrvatom.

2. sept. Klub radikalnih poslancev je imel sejo. Aca Stanojević se je opravičil radi silne utrujenosti. Poslanec Miša Trifunović je zahteval, da Vukičević odstopi kot predsednik kluba. Nato je govoril Vukičević, ki je povdarjal, da je tajništvo v klubu ustanovil samo zato, ker strankino tajništvo ni nič delalo in da se takoj lahko ukine, če poslanci mislijo, da je škodljivo. Nato je govoril Mihajlo Ranković, ki obžaluje Trifunovićevo govor in zatrjuje, da je ves klub za Vukičeviča. Poslednji je govoril dr. Laza Marković, ki povdarja, da se mora na vsak način ohraniti enotnost stranke, da naj se klubu in glavnemu od-

boru sporazumno priznajo pravice, ki jima gredo in naj se glavnemu odboru ponudi sprava. V tem smislu so se tudi sklenile resolucije.

24. sept. Otvorila se je seja glavnega odbora radikalne stranke, ki je potekla v razgovoru, kateri zastopniki stranke naj se potrdijo kot pravomočni. Določeno je odbor tudi izjavljati, da je za sporazum s Hrvati in za sodelovanje s Slovenci. V glavnem odboru ni razpoloženja, da bi se radikalna stranka cepila. Seja se je naslednji dan nadaljevala.

Velika zmaga SLS v občini Smihei-Stopiče.

Preteklo nedeljo so se v največji slovenski občini v Sloveniji vršile občinske volitve. To je občina, kjer je po vojski nastala liberalna samostojno-kmetjska stranka in kjer je bil tudi generalni štab. Nasilje nasprotnikov je bilo tik po vojski tako divje in prostaško, da naši ljudje niti zborovati niso mogli brez nevarnosti, da jih dejansko napadejo.

Ko si je SLS pri prvih občinskih volitvah priborila neznatno večino, so žerjavovci brez razloga odbor razpustili in izročili občino samostojnežem. Pri naslednjih volitvah so volilci samostojno občinsko gospodarstvo precenili tako, da so zaupali SLS 20 mandatov, pučjevcem pa samo še 13.

Pri nedeljskih volitvah pa so volilci imeli priliko, da sodijo občinsko gospodarstvo odbornikov SLS. In precenili so stvar tako, da so dali SLS 24 odbornikov, nasprotnikom pa samo še devet.

Volilci so namreč videli, kaj je v občini v zadnjem času naredila SLS s pomočjo oblastnega odbora in so to primerjali z obljubami in besedami samostojnežev, ki so vedno veliko govorili, brali »Jutro« in »Kmetjski list«, občina pa od vsega tega ni mela počenega groša. Delo odločuje, gospodje, delo, ne pa široka usta.

Liste SLS so dobile 798 glasov, liste nasprotnikov pa 315 glasov.

Lista SLS za Šmihel je dobila 280 glasov in 9 odbornikov, SLS-Stopiče 298 glasov in 9 odbornikov, SLS-Vavta vas 88 glasov in 3 odbornike, SLS-Podgrad 85 glasov in 2 odbornika, delavska lista SLS 47 glasov in 1 odbornika.

Radičevci so dobili 175 glasov in pet odbornikov, sedma in osma lista združenih nasprotnikov pa 63 in 77 glasov in štiri odbornike.

SLS je torej dobila skoro tričetrtinsko večino.

Za občino Dvor, kjer so naši volilci tako sijajno vrgli ob tla stranko samostojnežev, je prišla šmihelska občina čast zavednim volilcem!

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno, obetljivo in zdravilno domačo pijačo. Gena i stekla, nima za 150 litrov Din 28,- po pošti Din 40,-. Dobi se namo v drogeriji A. Kane sinova, Ljubljana in drogeriji Wolfram unal, M. Kane, Maribor. — Tudi letos kupujemo lipovo cvetje.

Seja Jugoslovanske kmetčke zveze.

Dne 20. t. m. se je vršila seja Jugoslovanske Kmetčke Zveze, ter so se na seji napravili sledeči sklepi:

1. Vsled letošnje velike suše in toče, po kateri so kmetovalci močno prizadeti, osobito še vsled velikega pomanjkanja artila za živino, se J. K. Z. s posebno vlogo obrača do osrednje vlade v Beogradu za pomoč, katera naj se odstopi obl. odbora v izvršitev. Oblastni odbor pa se naproša, da se s pomožno akcijo čim prej prične izvesti.

2. Oblastni odbor se naproša, da da potrebne večake za kontrolo močnih krmil, med katerimi se različne nič vredne primesti meljejo in primešavajo, prodajajo pa po cenah kakor najboljšo pošteno blago, ter so s tem kmetje silno oškodovani. Tako nepošteno blago naj bi se zaplenilo in določila cena po vrednosti.

3. Naj oblast dovoli posestnikom prosti zakol lastne živine in razprodajo mesa. Sicer se to že v splošnem vrši, le v nekaterih krajih se delajo težkoče.

Razpravljale so se tudi druge važne gospodarske in politične zadeve, ter v to svrhu napravili primerni sklepi. Seja je trajala preko 3 ure.

Orlovski praški izlet.

Vse one, ki se nameravajo udeležiti orlovskega izleta v Pragi, poziva predsedstvo Jugoslovanske orlovske zveze nujno, da prijavijo čimprej svojo udeležbo ter, da plačajo tekom meseca oktobra t. l. prvi obrok proračunane cene.

Vse prijave je pošiljati na Jugoslovansko orlovsko zvezo, Ljubljana, Ljudski dom.

Plačila posameznih obrokov, je plačevati potom položnic Ljudske posojilnice v Ljubljani, ki nosijo označbo »Praga«. Položnice se dobe pri predsedstvu JOZ, kateremu je sporočiti radi evidence vsako plačilo obroka.

Proračunane cene izleta so sledeče:

1. Za III. razred (hrana iz vojaških kuhinj, prenočišča na slamnjačah): a) za telovadce 650 Din; b) za druge 750 Din.

2. Za II. razred: a) hrana in stan v konviktu 1050 Din; b) privatno 1150 Din; c) v hotelu 1350 Din in več.

Dr. Lukan Miroslav

veliki župan v pok., Ljubljana, Dunajska cesta 29 (Gospodarska zveza), prevzema pravno zastopstvo pri vseh oblastnih izjemah sporne zadeve pri sodiščih. Zlasti opozarja na vodne pravice, obrtne pravice, krajevne in osebne gostilniške pravice, agrarne operacije itd. Posreduje nakupe in prodaje ter posojila. Sestavlja pogodbe izjemah one, ki jih mora napraviti notar. V zadevah davkov sodeluje nadupravitelj Lavrič.

Izjava Podpisani Matevž Pogačnik, posestnik kov sin v Jamniku št. 6, pošta Selce, preklicujem in obžalujem vse žaljive besede, ki sem jih izrekel v noči dne 2. septembra 1928 na poti iz Nemil proti Jamniku napram gosposki Kati Gartner, služkinji v Ljubljani, hotel »Stone«, in njeni sestri Mariji, ter se jima zahvaljujem, da sta mi odpustili in odstopili od kazenske tožbe. — Jamnik, dne 9. septembra 1928.

Matevž Pogačnik

NOVIČAR

d Nj. Vel. kralj Aleksander se je vrnil z Bleda v Belgrad, kjer ga je sprejel na kolo-dvoru dr. Korošec.

d Kraljica Marija je ob priliki rojstnega dne prestolonaslednika Petra darovala cerkvi »Marije Snežnice« pri Petrovaradinu zlat mašni kelih.

d Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora dr. Natlačen je bil pretekli teden v Belgradu, kjer je posredoval radi gospodarskih in drugih stvari, ki se tičejo ljubljanske oblasti, med drugim tudi glede pomanjkanja vagonov v Sloveniji.

d Za pojačanje vižmarskega vodovoda v Vižmarji pri St. Vidu nad Ljubljano bo prispeval oblastni odbor 40.000 Din.

d Sprememba pri pokojninskem zavodu za javne nameščence. Razrešen je dolžnosti dosedanj predstojnik tega zavoda dvorni svetnik France Vedernjak in za novega predstojnika je imenovan g. Vekoslav Vrtovec.

d Dvotirna proga Zagreb—Beograd je dobila zopet prirastek v otvoritvi 75 km dolgega drugega tira v Slavoniji. Glavni del nove proge v Slavoniji bo dokončan v decembru.

d Zakaj država ne izplača vseh dolžnih vsot? Od raznih strani prejemamo vprašanja, zakaj država ne izplača dolžnih vsot, zakaj ne izplača pokojnine v dinarjih namesto v kronah itd. Odgovor je: Državi primanjkuje gotovine. To se pojavlja še posebno zaradi tega, ker radičevci in demokrati po Hrvaškem agitirajo, naj se ne plačujejo davki. Vlada je zato v teh krajih bolj strogo začela davke pobirati. Slovenija plačuje točno in tu je ostala dosedanja davčna praksa.

d Iz našega združništva. Če štejemo hranilne vloge vseh zadrug, je bila 1926 dosežena 1 milijarda hranilnih vlog in je bila lani gotovo že znatno prekoračena. Pri bankah je bilo vlog ca. 700 milijonov, pri regulativnih hranilnicah 624 milj., skupno 2300 milijonov Din, od tega torej pri združništvu skoro 44 odst. Število članov vseh poslujočih zadrug znaša 203.520; od števil »papirnatih« združnikov utegne znašati število združnikov, ki se zares združno udeležujejo v Sloveniji, okoli 160 tisoč.

d Železniška proga Ljubljana—Zagreb bo imela dva tira. Načrti so izgotovljeni.

d Pričenši od 23. septembra t. l. dalje vozi na progi Ljubljana gor. kol.—Kamnik ob nedeljah in praznikih nov mešan vlak, z odhodom iz Ljubljane gorenjskega kolodvora ob 7 in prihodom v Kamnik ob 8.20. Potniki, ki hočejo uporabljati ta vlak iz Ljubljane gl. kol., uporabijo do Ljubljane gor. kol. redni gorenjski vlak ob 6.50 ter prestopijo na gorenjskem kolodvoru v kamniški vlak. Natančnejši vozni red tega vlaka je razviden na postajah.

d Opozicija zoper gospodarsko okrepitev države. Radičevci in Pribečevičevci divjajo zoper posojilo. Oni vedo, če ga vlada dobi, bo zadovoljila državljane in

izpolnila njihove upravičene zahteve. Kdo bo pa potem še na Radičevce in Pribečevce mislil. Zato so zoper posojilo in s tem so zoper gospodarsko okrepitev naše države.

d Proti katolištvu in Rimu piše zadnje dni radičevski »Narodni val«. To je le nov dokaz, da se je radičevska gospoda s svojo politiko zelo zaletela. Zgodovina pa tudi uči, da si je še vsak, kdor se je obregnil v Cerkev, prej ali slej — razbil glavo.

d Iz mariborskega oblastnega odbora. Na zadnje seje se je dovolil za cesto St. Jurij — Kalobje prispevek v znesku 150.000 Din. Razen tega so se podelile sledeče podpore: Bolnici v Ormožu 15.000 Din, Društvu Treznost v Murski Soboti 3000 Din, Sadržarski podružnici Rečica na Paki za nabavo škropilnice 800 Din, za šolo Celje okolica 5000 Din. Posamezni okrajni zastopi pa so dobili: Celje 120.000 Din, Gornjičgrad 50.000 Din, Gornja Radgona 50.000 Din, Konjice 70.000 Din, Kozje 100.000 Din, Ljutomer 80.000 Din, Maribor 200.000 Din, Marenberg 50.000 Din, Ormož 80.000 Din, Ptuj 150.000 Din, Rogatec 50.000 Din, Sv. Lenart 80.000 Din, Slov. Bistrica 70.000 Din, Slovenjgradec 30.000 Din, Šmarje 60.000 Din, Šoštanj 50.000 Din in Vransko 40.000 Din.

d Komunistični rovi skritega in zato nevarnega hujskanja so se zopet v vseh srednje-evropskih državah odprli. Najbrže je prišel iz Rusije denar! V vseh državah, tudi v naši, so se zato vršile preiskave pri komunistih. Tiste, ki so bili nedolžni, so pustili pri miru, krivce pa so zaprli. Evropske države pač nočejo boljševikov in komunistov in imajo prav!

d Ljubljanski občinski svet je imel po dvomesečnem odmoru 18. sept. zopet sejo. Zupan dr. Puc je med drugim podal zanimive podatke o mestnem vodovodu, ki je letos vzlic hudi suši brezhibno deloval. Boj proti draginjam na trgu kaže že nekatere uspehe, znižalo se je cene kruha in mesa. Občinski svet je odobril najetje 10 milijonskega posojila pri Kranjski hranilnici za preureditev in izpopolnitev klavnice in za razširjenje cestne železnice. Stavbni zadrugi mestnih uslužbencev se je za zgradbo novih stanovanjskih hiš volila garancija 1 milijona Din. Prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu v Ljubljani se je dovolilo 120.000 Din itd.

d Dva mestna avtomobila se vozita iz Ljubljane na Ježico in Cručje. Vpostaviti bi bilo treba še druge proge v bližnjo okolico.

d Spomin prebitja solunske fronte. Proslava te za našo državo važne desetletnice se bo vršila od 6. do 8. oktobra v Belgradu. Odposlanstva društev iz notranjosti države imajo za prihod in odhod na te svečanosti brezplačno vožnjo na železnicah in ladjah. Morajo pa se pisarni odbora, ki se nahaja v poslojpu vojnega ministrstva takoj javiti in biti morajo 6. oktobra dopolne v Belgradu.

d Sodba belgijskega vodilnega časopisa o dr. Korošču. Številni inozemski časopisi — celo kitajski — so prinesli o dr. Korošču dolge članke ter se vsi izražali o njem kot enem največjih evropskih državnikov. Te dni pa je napisal tudi veliki belgijski dnevnik »Belgijska neodvisnost« tele besede svojega dopisnika: »Politične sposobnosti g. dr. Korošca so take, da bi ga po mojem prepričanju dvignile na vrhunec tudi med narodi ob obali Atlantskega morja.« Zdaj pa primerjaj s tem pisavo naše traktat siromašne »Domovine«.

d Žerjavovci zagovarjajo orjunaške tolpe in vplivajo na vse strani, da bi strašna dejanja, ki so prišla na dan z umorom bivšega orjunaša Perica, ne prišla pred sodniško obravnavanje. Toda, če je bilo žerjavovcem in pučjem ležeče na tem, da gotova razbojništva skrivajo, nam gotovo ni. Zato osumljenci pred sodišče, da se izkaže nedolžnost ali krivda!

d Kako so žerjavovski orjunaši mučili delavca Fakina. Po beležkah ubitega Perica, ki jih ima zdaj policija, se je umor Fakina godil naslednje: »...moji tovariši so potem odvedli Fakina v neko gostilno, kjer so ga začeli mučiti in mu vlivati v usta vrelo juho. On se je zvijal, krčil obraz, a ni dal od sebe nobenega glasu. Ponašal se je kot junak do zadnjega hipa življenja. Iz gostilne so ga polmrtevga odveli v kamnolom in tam je ... predlagala, naj mu kožo zrežejo s telesa in naj ga živega zrežejo na drobne kose. A ker je čas hitel in bi vsak hip lahko prišli rudarji, so izrekli nad Fakinom smrtno sodbo, ki jo je zahteval zlasti ... Takoj nato so Fakina ustrelili.« In ta zverinstva so žerjavovci zagovarjali!

d Delo na razpolago: moškim: 1 inž. kemije večaku v usnjarski stroki s prakso, 1 strojniku, 2 ključavničarjem za avtoenično varenje, 4 kleparjem, 1 sodarju, 24 čevljarjem za šivano delo, 1 sedlarju, 1 mlademu peku, 1 kamnoseku, 10 zidarjem, 31 navadnim delavcem, 22 sobarjem 8 vajencem; ženskam: 1 vzgojiteljici za francoski in angleški jezik, 3 hotelskim natakaricam, 10 pletiljam, 1 kmečki dekli, 2 modistinjam-vajenkama. Vprašanja pri Borzi dela v Ljubljani. — Znamka.

d Enodnevna tečaja za napravo brezalkoholnih sadnih pijač in za spravljajanje in vkladanje sadja se bosta vršila tekom meseca oktobra t. l. na oblastni dvoletni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, in sicer: 1. Dne 6. oktobra: Tečaj za napravo brezalkoholnih sadnih pijač (sadnih sokov); 2. dne 15. oktobra: Tečaj za spravljajanje in vkladanje sadja (po ameriškem načinu). Pouk je teoretičen in praktičen ter prične pri prvem tečaju ob 9, pri drugem pa ob 8 zjutraj. Za prvi tečaj se je prijaviti najkasneje do 4. oktobra za drugi najkasneje do 12. oktobra. t. l. pri ravnatelstvu šole.

d Opreme za ohranitev brezalkoholnih pijač v sodih, ki jih je razstavila na velesejmu »Brezalkoholna produkcija«, so vzbudile veliko zanimanja. Posebno so si vinogradniki in sadjarji v velikem številu nabavljali zelo priprave Eggerbergerjeve priprave, s katerimi je vsakomur v vsakem sodu ohraniti grozdni ali sadni sok brez alkohola.

d Opozorilo delojemalcem in delodajalcem. Podpisani urad ne bo sprejemal nobenih nezadostno frankiranih pismov, zlasti pa ne bo odgovarjal nikomur, ki ni za odgovor priložil znamk. Nadalje ne interesenti opozarjajo, da obsega delokrog podpisane podružnice do nadaljnjega sledeče srece: Celje, Laško, Brežice, Šmarje pri Jelšah, Gornji grad in Slovenjgradec. Kraji iz ostalih srezov ljubljanske in mariborske oblasti spadajo v področje javne borze dela v Ljubljani, oziroma podružnice v Mariboru, zato prijav, naročil, pismov, predlogov in pritožb iz krajev izven svojega področja podpisana podružnica ne bo upoštevala. Delojemalcem in delodajalcem se priporoča, da to pri dopisovanju z borzami dela v lastnem interesu upoštevajo. — Podružnica javne borze dela v Celju.

d Avto ga je povozil. V nedeljo dne 16. septembra je povozil avto 6 letnega sinčka Dušana v Škofji Loki. Nesrečni otrok je pobiral listke od tombole in je prišel pod avto. Obe kolesi sta šli čezenj. Peljali so ga takoj v bolnico.

d Smrtna kosa. V Štangi nad Litijo je umrla 7. sept. uzorna žena in mati Katarina Intihar, roj. Frelj, v 78. letu svoje starosti.

d V Preserju pri Homcu je umrla g. Marija Šarec, mati g. župnika Alojzija Šarca v Šmartnem pri Kranju.

d Umrl, ko je šel na semenj. Dne 20. septembra 1928 je prišel 83 letni posestnik Jože Zupančič iz Mirne peči štev. 33 na Drsko pri Novem mestu na mesečni semenj, da si kupi kravo. Ko je prišel na sejmišče, mu je postalo slabo, se je zgrudil na tla ter izdihnil v par minutah — zadet od srčne kapi. Ker je bila z njim tudi njegova žena, so ga kar položili na voz in ga odpeljali domov v Mirno peč.

d Utonila je. Dne 17. sept. zjutraj sta se čez slabo zavarovano brv pri mišlinskih fužinah 6 letna Mave Angela in nje 16 letna sestrična Marija Ramšak. Ker je Mislinja vsled dežja bila narastla, se je delcičoma nad valovi omotilo in obe sta držaje padli v vodo. Marijo Ramšak so še živo potegnili iz vode, Mave Angela pa je bila že mrtva in so jo pokopali v St. Ilju pri Turjaku.

* Električni tok usmrtil delavca. V petek okrog 11 zvečer se je v Zagorju zgodila huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev v osebi elektrika Jakoba Koprivca. Ko je privijal varovalko pri kompresarju v Pološki vasi, je po naključju prišel v dotiko z visoko napetostjo ter bil na mestu mrtve. Pokojni je bil star 42 let ter rodem z Vranskega pri Celju ter je že kot mlad fant prišel v Zagorje, kjer se je tudi izučil krojaške obrti. Pozneje je šel k rudniku. Zapušta ženo in dva otroka.

* Posledice stave. Pred tednom dni je utonil v Muri blizu Trnja v Slovenski krajini 20 letni Pavel Lenger iz Crensovcov. S svojo družbo je pozno v noč popival ter šel nato popolnoma pijan staviti, da bo preplaval Muro. Res se je pijan in oblečen, tak kot je bil, vrgel sredi noči v reko, na nasprotni breg ga pa ni bilo. Njegovega trupla dosedaj še niso našli.

d Huda nevihta je bila 22. septembra nad Mariborom. Voda je poplavlila nekatero ulice. Promet je bil ustavljen za eno uro. V okolici je naliv napravil veliko škodo na polju in sadnih vrtovih.

d Ogenj je uničil hišo. gospodarsko poslopje posestniku Blažu Verstovšku v Dedi vasi pri Pišecah.

d Vlak in avto sta trčila 18. sept. na železniškem tiru pri Dovjem. Prehod čez

tir menda ni bil zaprt. Avto je poškodovan.

d Mrtevga so našli v lastni hiši v Zagrebu Slovenca iz Celja 61 letnega Alojzija Škorjanca. Neznani razbojnik je Škorjanca, ki je bil zelo spoštovan radi svojega poštenja in dobrega srca, umoril in oropal.

d Iz hrvatskega združništva. »Savez hrvatskih seljaških združenj« v Zagrebu je imel lani 335 članic, poročalo pa je 212 članic, ki so imele lani 268 milj. Din prometa (1926 218,4 milj.). Stanje vlog je naraslo od 40,4 na 51,6, posojil pa od 25,8 na 37,1 milj. Din. Lastna sredstva so se zvišala od 2 na 2,7 milj. Din.

d Kmetje si bodo sami zgradili železnico v okraju Vršac v vasi Grudurica. To je vinoroden kraj, a daleč od železniške postaje. Proga bo dolga enajst km in bo zvezana z glavno progo. Železnica bo stala 1 milijon 700 tisoč Din. Res redka požrtvovalnost.

d Vir zemeljskega plina. Pri kopanju vodnjaka v Sisku so našli te dni na močan vir zemeljskega plina, ki puhti na dan s silo 17 atmosfer. Zemeljski plin bodo izkoriščali v industrijske namene.

d Ali še ne bo konca takih nesreč. Blizu Vrbe pri Brodu na Hrvatskem sta trčila te dni dva tovorna vlaka. Škoda je velika, poleg tega pa je bil še promet oviran za štiri ure.

d Električni tok je ubil delavca Ant. Novaka v Zagrebu, ko je zgrabil za električni vod.

* Norce umoril Slovaka. Na Sušaku se je v soboto ob 1 popoldne pripetil čudež: strahovit umor. 24 letni Anton Rahelič, ki je bil že dve leti v bolnici za umobolne v Stanjevcu, nato pa odpuščen kot ozdravljen, je napadel na cesti na vsem Sušaku znanega 64 letnega Aleksandra Wortmanna, ki je bil v družbi dveh dam. Rahelič je z velikim nožem dvakrat zabodel Wortmanna v vrat in mu prerexal žilo. Wortmann se je takoj zgrudil mrtve na tla. Morilec se je pustil nato popolnoma ravnodušno aretirati policiji. Pri zaslišanju ni mogel nič izpovedati, temveč je nepristano jokal. Njegovi sorodniki so izpovedali, da so ga zadnje dni pogosto prijeli napadi blaznosti. Truplo nesrečnega Wortmanna so prepeljali na Reko, kjer so ga položili v rodbinsko rakev.

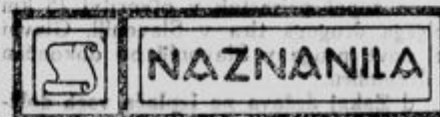
d »Samo« 140 milijonov Din. Poročali smo že, da je v Ameriki umrl pred kratkim milijonar Gorgije Prodanović, ki je zapustil 30 milijonov dolarjev. Za to dedščino se je najprej oglašil neki orožnik v Beogradu, nato pa še bančni ravnatelj Prodanović in njegov brat kapetan Prodanović. Sedaj poročajo, da si bo to dedščino 30 milijonov dolarjev razdelilo med seboj 12 dedičev. Če bo šlo po sreči in se ne bo preveč prijelo raznih advokatov v Ameriki in Jugoslaviji, bo prejel vsak izmed dedičev »samo« 140 milijonov dinarjev, kar je prav čedna vsotica.

d Ciganska nadloga. Policija v Velikem Bečkereku v Banatu je izsledila veliko zločinsko tolpo ciganov in vse njene člane aretirala. V njihovem skrivališču so našli ogromne množine pokradenega blaga v vrednosti nad 600.000 Din. Cigani so kradli po vsej Vojvodini in izvršili preko 200 raznih vlomov, tatvin in ropov. Cigani

so priznali, da so umorili člana tolpe, ki jih je hotel izdati. Verjetno pa je, da to ni edini umor, ki ga imajo na vesti. — Tem tičem bodo morale pristojne oblasti tudi pri naš nekoliko bolj gledati na prste. — Prosijo milodarov, a ča odrečeš, ali ne daš kar žele, ti še groze.

d Slabokrvnim se nudi sedaj naravna prilika za naglo ozdravljenje, ker so to najboljši meseci za okrepitev krvi z »Energinom«, železnatim kina - vinom. Za ozdravljenje in ojačenje krvi pri odraslih in otrocih zadoščajo tri velike steklenice. Dobiča se v vseh lekarnah. Ena velika steklenica s točnim navodilom 40 Din. tri steklenice »Energina« železnatega kina - vina po pošti za 128 Din razpošilja Laboratorij »ALGA«, Sušak.

d Pri žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu in žltenici ureja naravna »Franz-Josef« -grenčica prebavo skoraj na brezhiben način. Izkušnje po klinikah potrjujejo, da je posebno učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« -vodo, če se vzame zjutraj na tešte zmešana z nekoliko gorke vode. Dobiča se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

n Občni zbor Slov. orliške zveze bo dne 14. oktobra t. l. ob 9 popoldne v veliki dvorani hotela Union z običajnim dnevnim redom.

n Telovadni tečaj za vse krožke cele Slovenije je od 8. do 14. oktobra. Pričakujejo polnoštevilne udeležbe. Krožek, ki na ta tečaj ne pošlje nobene telovadkinje, v l. 1929 ne bo smel nastopiti.

n Orliškim krožkom! Za udeležence telovadnega tečaja v Ljubljani in za letni občni zbor Slovenske orliške zveze je dovoljena polovična vožnja za čas od 7. do 15. oktobra. Vsaka udeleženka kupi torej na vstopni postaji vozno karto z mokrim žigom do Ljubljane. Vozne karte v Ljubljani ne sme oddati, ker velja tudi za vožnjo nazaj. — Stajerski krožki naj pošljejo svoje vaditeljice v telovadni tečaj v Ljubljano, ker bo letos telovadni tečaj samo v Ljubljani. — Slovenska orliška zveza.

n Tečaj duhovnih vaj do konca 1. 1928. — Za duhovnike: petdnevne od 21.—27. oktobra. — Za moške: od 31. okt. do 4. nov. (posebno za take, ki so že večkrat delali duhovne vaje); od 15.—19. novembra. — Za akademike: dan duhovne obnove: 2. decembra od 8 zjutraj do 8 zvečer. — Za tististe in cerkvenike: od 12.—16. novembra. — Za mladeniče: od 7.—11. decembra. — Za učitelje: od 27. do 31. decembra. — Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konca zjutraj zadnjega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v Domu do 6 zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno prijavijo. Ako bi kdo zmed prigašenih ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu. — Oskrbnina znaša za vsa 120 Din. — Pišite na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega 9.

n Cerkvem koncert v korist Rdečega križa priredi dne 30. septembra t. l. ob 5. popoldne v župni cerkvi v Logatcu Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga«.

n Zveza slovenskih vojakov v Šmartnem ob Paki ter gasilno društvo v Paški vasi priredita v nedeljo dne 30. septembra v Šmartnem ob Paki proslavo 10 letnice konca svetovne vojne ter 10 let-

DO SVETU

Veliko gledališče v Madridu pogorelo.

V nedeljo 23. t. m. se je pripetila strašna požarna nesreča po popoldanski predstavi v madridskem gledališču »Novidades«. Ob osmih zvečer so se vnele kulise, ker je preskočila električna iskra. Gledališki oder je bil takoj v plamenih, ki so se strašno hitro razširili. Bežeče množice so takoj prenapolnile izhode. V strahu so mnogi gledalci iz višjih sedežev poskakali v parter, kjer so obležali s pomoljenimi udi. Goreči sedež in dušljiv dim je zakril grozo obupanih ljudi, ki so strašno kričali v silni gnjeji. Požar se je razširil tudi na dve sosednji hiši. Gasilci so ogenj zadušili v štirih urah. Točni podatki še niso znani. Število mrtvecev se ceni na 200, ki se deloma nahajajo še pod razvalinami. Ranjenih je bilo 200 do 250, med njimi mnogi težko. Prepeljali so jih na rešilne postaje.

Gledališče »Novidades« je bilo čisto staro poslopje. Zato se je ogenj tako hitro razširil. Gledališče se je nahajalo sredi hiš. Gledališče je bilo popolnoma zasedeno in je bilo prisotnih več kot 3000 ljudi. Vstopnina je bila zelo nizka, tako da je bilo večinoma prisotno občinstvo nedelj-skih popoldanskih predstav, to je mali ljudje z otroci. Igrali so neko veselo igro s petjem. V nekem dejanju so nastopile plesalke, ki so na temnem odru plesale s palicami, okrašenimi z električnimi žarnicami. Morda je to bilo vzrok nesreče, kajti nastal je kratek stik. Iz električnih palic so švigali plamenčki in naenkrat so počile vse žarnice, tako da je nastala popolna tema. Takoj nato pa so igralci, oderski delavci in pevci zbežali. Mnogi so omamljeni po dimu padli na tla in se težko poškodovali. Nobeno špansko gledališče nima železnega zastora. Dim je bil tako gost, da se je pod stropom napravil gost oblak, ki je popolnoma zakril zgornje sedeže. Gledalci s parketa so se vsi rešili, dasi se jih je mnogo onesvestilo ali ranilo. V gornjih oddelkih in na stopnjicah pa so se vrstili nepopisni prizori.

nice obstoja države SHS združeno z veliko bojno igro »Kalvarija« na prostem ter vrtno veselico. — Proslava se začne s slavnostnim sprejemanjem ob 9 popoldan na kolodvoru v Squarriem ob Pali. Sv. maša, pridiga bivšega vojnega kurata č. g. Bonuša iz Ljubljane. — Po cerkveni slavnosti ljudsko zborovanje vseh bivših vojakov iz svetovne vojne in gasilcev. — V soboto 29. septembra ob 6. zvečer in v nedeljo ob 3. popoldan se vrši velika bojna igra »Kalvarija« na prostem.

n Razstavo sadja v svrhu prodaje prireditelci podružnica »Sadjarstva in vrtnarskega društva za Slovenijo« v Guštanju dne 30. septembra t. l. v šolskem poslopju. Interesanti naj si razstavičeno sadje ogledajo, da lahko ob tej priložnosti sklenejo kupčije.

n Cerklje pri Kranju. Vseled hitrega odhoda iz Cerklj mi ni bilo mogoče zahvaliti se za izdano podporo, ki ste mi jo naklonili premmogi farani. Zato naj bo na tem mestu izrečena vsem darovalcem moja najprijetnejša zahvala! Vaš hvaležni, bivši kaplan! Srednja vas v Bohinju. — Božnar, kaplan.

Vsak je mislil samo na to, da se reši, tako da je bilo mnogo ljudi pomandranih in pohojenih, kolikor se jih ni v dimu zadušilo. Grozno kričanje je napolnilo vse poslopje. Zunaj pa je švignil visok plamen nad hišo.

Ko so prišli ognjegasci, se je udrl strop gledališča. Med gledalci na cesti so bili mnogi rodbinski člani, ki so s strahom in obupom čakali na poročila o svojcih. Ker so morali izprazniti ves blok hiš, v katerem je bilo gledališče, so bile ceste kmalu napolnjene s pohištvo. Ob treh zjutraj so odnesli mrtlice na nosilnicah in tovornih avtomobilih. Takrat se je že vedelo, da ni samo 30 ali 40 mrtvih, kakor se je prvotno mislilo. Na rampi gledališča so še goreli padajoči trami in iz izhodov so neprestano prihajale nosilnice. Na njih so ležali mrtveci, kakor so jih našli v najrazličnejših položajih z raztrganimi oblekami in z izrazom nepopisne groze v obrazih. Mnogi mrtveci so imeli popolnoma črne obraze, reševalci pa so pripovedovali, da leži v gledališču še polno mrtvecev, da so mnogi naslonjeni na zid, mnogi da so objeti, mnogi pa v položaju, kot da se borijo. Častniki, ki so bili v marokanski vojni, so pripovedovali, da še nikdar niso videli tako strašnih prizorov.

Katoliška cerkev.

s Katoliška cerkev in materni jezik. Kakor znano, naduti fašizem ne dopušča tirolskim Nemcem, da bi se učili v državnih šolah verouka v materinščini. Zato je kapitelški vikar Jožef Mutschlechner naslovil na vernike škofije pismo, ki naj se prihodnjo nedeljo v vseh dekanijah južne Tirolske prečita s prižnice. V tem pastirskem listu navaja namestnik škofa med drugim: Razmere časa mi dajejo povod, da spregovorim k vam nekatere resne besede o zelo važni stvari. Gre za verski pouk vaših otrok. Kakor vam je znano; so šolske oblasti odredile, da se mora v vseh javnih ljudskih šolah vršiti verouk izključno v italijanskem jeziku. Ta odredba je v nasprotju z nazori in zahtevami Cerkve. Resnice naše vere so tako globoke, da jih samo materni jezik more nekoliko raztolmačiti. Samo materni jezik najde pot do srca in čustva otrok. V teh razmerah nemškemu duhovniku ni več mogoče učiti verouka v ljudskih šolah. Po izrečni želji sv. očeta se je odredilo, naj duhovniki v zadostni meri delijo vašim otrokom verouk izven šole. Vaša dolžnost je, da pridno pošiljate otroke k verskemu pouku v župnijske urade in da ta pouk po svojih močeh na vse načine podpirate. Nato sledijo natančna določila za vršitev pouka; ki naj se vrši v župniščih ali v nedeljo po maši v cerkvi, pri čemer naj se porablja nemške verske knjige in katekizmi.

s Kaj zahtevajo katoličani v Mehiku. 138 oddelčnih katolikov je državnemu zboru v Mehiku predložilo spomenico, v kateri zahtevajo svobodo božje službe, zborovanja, tiska, vzgoje in cerkvene lastnine. Izvede naj se ločitev Cerkve od države po vzorcu Združenih držav.

Italija.

s Fašistovsko nasilje nad slovensko mladino. Število otroških vrtec, ki sta jih odprli na Primorskem raznarodovalni društvi Lega Nazionale in Italia Redenta, bo v kratkem doseglo 200. Vsak vrtec ima najmanj eno učiteljico in eno kuharico. Vzdrževanje vrtec stane ogromnega denarja. Fašisti so naložili občinam, da morajo preskrbeti prostore za vrtec. Kjer ni mogla občina zgraditi primerne stavbe, se nahajajo vrteci v šoli ali najbolj pogosto v zasebnih prostorih. Stranke ne prejemajo niti stotinke za najemnine! Vse pritožbe nič ne pomagajo. Končno pa so take pritožbe tudi nevarne, ker dišijo po protidržavni propagandi. Posebno letos se je akcija za otroške vrtece poživila. Fašisti skušajo izrabiti izredno slabo letino. Otroke vabijo v vrtece s tem, da pripovedujejo staršem, kako dobro kosilce bo dobil njihov otrok v vrtcu. Toda pritisk se v zadnjem času izvaja tudi ne kmete. Tako je te dni neka poštarica prejela nalog, da mora agitirati za vrtec.

s Slovensko učiteljstvo hočejo popolnoma uničiti. Tudi letos je moralo veliko število slovenskih učiteljev zapustiti Primorsko. Bili so premeščeni globoko v Italijo. Danes je na Primorskem še okoli sto učiteljev slovenskega rodu, ob okupaciji so jih Italijani našli 830! V teh številkah je izraženo vse gorje, ki ga je moral pretrpeti slovenski učitelj v Italiji. Večina učiteljev je premeščena v zapuščene kraje, kamor se učitelji sicer pošiljajo za kazni.

s Predrznost fašistovske dame. V Trbižu je imel dekan Kraut običajno pridigo v nemškem jeziku. Med splošno pozornostjo v cerkvi se nenadoma dvigneta iz klopi dve ženi in stopita pred pridigarja. Pozneje se je ugotovilo, da sta to bili dve Italijanki, izmed katerih je bila ena žena italijanskega polkovnika. Prav ta je zavpila proti dekanu Krautu: »Kot žena italijanskega polkovnika ne morem trpeti, da se v tej cerkvi pridiguje v nemškem jeziku!« V cerkvi je nastal splošen nered in dekan je moral pridigo prekiniti.

s Razno. Fašisti so brez povoda razpustili slovensko politično društvo »Edinost« v Trstu. — Italija se razburja zaradi odkritij v Orjuni. Eni pravijo, da zato, ker so gotovi orjunaši tam požigali, drugi pa da zato, ker so bili nekateri od bivših orjunašev italijanski vohuni. Jako »lepe« stvari. — V Gorici so imeli 16. t. m. v cerkvi sv. Justa zadostilno pobožnost za žaltve, ki jih dela Bogu nedostojnost v obleki.

Avstrija.

s Razno. V Loga vasi so blagoslovili nove zvonove. — V St. Lipšu so igrali fantje 23. sept. »Repoštevca«. — V Pliberku bo 6. in 7. oktobra slavnost 700 letnice obstoja tega mesta. — V Glinjah je umrl eden starih slovenskih koroških korenin Miha Zablacan. — V Libušah so pokopali bivšega večletnega župana g. Primožiča. — Izobraževalno društvo v Rudi je priredilo 23. sept. igro »Miklova Zala«.

BRINJE laško in kraško nudi Fran Pogačnik - Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Amerika.

s Iz volivnega boja. Volivni boj za predsednika Združenih držav je v polnem teku. V vseh mestih se vršijo običajne demonstracije, bakljade in slično. Pri takih demonstracijah nosijo v sprevedu sliko kandidata in gesla stranke. Pri demokratih je postal znani rjavi »derbi-klobuk« njihovega kandidata Alfreda Smitha podoba stranke, ki se povsod pojavlja pri demonstracijah in prireditvah demokratov. Ob enem pa kandidat republikancev Herbert Hoover potuje po državi New Jersey, kjer mu pristižajo prirejša navdušene sprejeme. Na nekem kraju ga je pozdravilo 10.000 tovarniških delavcev in šolskih otrok.

s Avto je zavozil v gručo fantov v Burgettstownu Pa. Povožil je 6 mladenčev v starosti 16 do 17 let. Na mestu sta bila ubita Josip Lunder in Martin Marinčič, močno sta pa poškodovana Frank Lavrič in Rudolf Vajentič.

s Razno. V Clevelandu so umrli: Frank Glicker, rojen v Žužemberku, Ivana Sešek, roj. Cerar iz Radomlja pri Kamniku, John Novak iz vasi Višje pri Žužemberku. — V Leadville Colo je preminul John Poničkar doma iz fare Ig pri Ljubljani.

Drobne novice.

Vžigalice z glavama na obeh straneh lesa je uvedla Sovjetska Rusija.

16 milijonov neviht je v enem letu po vsem svetu.

528 krat je skočil angleški kapitan Spencer s padalom srečno iz zrakoplova. Te dni se je pri 529. skoku ubil.

Soproga nekega avstrijskega častnika se je nevihte tako prestrašila, da jo je zadela kap.

Japonski kraljevski par so hoteli usmrtiti z zastrupljenimi jabolki.

Le še 904 brezposelnih je baje ta čas na Francoskem.

Francoska in norveška vlada sta se dogovorili, da hočeta iskati Amundsena do l. 1930.

Na celem svetu je bil največkrat fotografiran ameriški letalec Lindbergh.

Vihar, ki je te dni divjal v New Yorku, je ustavil za nekaj časa ves promet.

5 milijonov funtov (ca 1380 milijonov Din) posojila je dovolilo Društvo narodov Bolgariji.

Več slučajev kolere so ugotovili v grških Atenah.

Število konkurzov v Italiji je znašalo v letošnjem maju povprečno 35 na dan.

75 nadstropij bo imelo novo velikan-sko poslopje v ameriskem Chikagu.

10 posestev je užgala strela pri Lincu (Avstrija).

17 na novo položenih bomb so našli pri ital. mestu Irrea o priliki manevrov, kjer sta bila prisotna italijanski kralj in Mussolini.

Sin tvorničarja gumija v Braziliji je nehote pri objemu zlomil svoji novoporočenki tilnik.

Kralj debeluhov Titman, ki je tehtal 192 kg, je umrl v Ameriki.

Med francoskimi legionarji na Kitajskem znaša umrljivost na leto 36 odstotkov.

PO DOMOVINI

LASKO.

Zadnji sejem, ki se je vršil v Laškem v petek, dne 21. septembra, tako zvaní Matevžev sejem, je bil kakor po navadi, dobro biskan. Priglasilo se je do 800 glav lepe živine večinoma volov, in sicer domače sivopetne pasme. Cene so bile okrog 8 Din za kg žive teže. Kupci, ki so bili iz Avstrije, Italije, pa tudi iz Ljubljane, so nakupili za 7 vagonov najlepše živine. Prihodnji sejem v Laškem se bo vršil v ponedeljek, 8. oktobra, in sicer je to nov sejem, ki se letos vrši prvič. Vabljeni so kupci in živinorejci.

SROMLJE PRI BREZICAH.

26. avgusta smo Sromljani privikar gledali telovadbo, ki jo je priredil Orel iz Brezic kot izletni nastop. Veliki množici gledalcev so pokazali brežiški fantje, kako lepo je, če se fant v telovadbi postavi in s tem pripravi deloma za vojaško službo, deloma pa z raznimi nauki za vstop v življenje. Tudi sromeljski fantje si želimo orlovske organizacije!

2. sept. je imel tukaj shod državni poslanec in bivši minister dr. Gosar. Razlagal je, da se je odpravila dohodnina, in kako bodo z novim letom davki v celi državi izenačeni. To je zasluga poslancev Slovenske ljudske stranke pod vodstvom dr. Korošca. Nasprotniki, to so samostojnejši in pa demokrati so pa glasovali proti, ker hočejo, naj le kmet plačuje dohodnino, ker hočejo, naj Slovenci še naprej plačujejo več, kakor Hrvati in Srbi. Samostojnejši so prijatelji bogate gospode, ne pa kmeta. Zborovalci so izrazili dr. Gosarju in našemu voditelju dr. Korošču zaupnico.

18. sept. smo imeli zopet politično zborovanje. Prišel je k nam oblastni poslanec gospod Tratnik iz Rajhenburga in nam je v dveurnem govoru razložil delo naše oblastne skupščine v Ljubljani. Davki, ki jih je naložila oblastna skupščina, ne bodo zadeli kmeta prav nič, tako na pr. davke na veselice, na ples, na automobile, na ponočno obiskovanje gostiln in kavarn itd. Pač pa bo denar od teh davkov prišel v korist kmetom, ker se bo izdal v popravno cest in mostov ter se bo z njim podpiralo kmetijstvo in šolstvo na kmetih.

SPODNJE KOSEZE PRI BRDU.

V nedeljo 23. sept. so Kosežani prav lepo obhajali spominsko 130 letnico rojstva svojega rojaka — pesnika Ivana Vesela Koseskega. Ob 10 je bila sv. maša z govorom g. kateheta Bonaca, ki je v krasnih mislih razgalil vse slabe navade in napake slovenskega ljudstva, kakor alkohol, sovraštvo, zavist in pogubljivo sramotno razvado, da se še tudi pri nas bogate in revne rodbe bojijo, ne marajo otrok — naraščaja. Vse to nas bo preje pogubilo, kakor vsi naši narodni in politični nasprotniki. Po sv. maši se je vršil ljudski tabor pred rojstno hišo Ivana Vesela Koseskega, kjer so govorili domači župan g. Lampret, obl. poslanec Poznič, g. okr. glavar dr. Ogrin, predsednik dij. dr. Bistrica g. Stražar in prof. Rožič, ki je imel slavnostni govor v spomin pesnika Koseskega.

Municijско skladišče je zletelo v zrak v Sanghaju na Kitajskem. 70 hiš porušenih, 50 oseb ubitih.

Katoliško vero je sprejela ena najznamenitejših norveških pisateljic Geyerstam.

Generalska uniforma bivšega cesarja Farnca Josipa je bila prodana na Dunaju za — 250 Din.

Nova kitajska vlada ne trpi več kite, kogar dobe na cesti s kito, ga kar ženejo strič.

1112 angleških premogovnikov so zaprli od 1. junija 1925.

Bolgarski kralj Boris se je zaročil z 21 letno italijansko princezino Giovanno.

Na Angleškem je med kadilci tobaka 45 odst. žensk in 55 odst. moških.

SMIHEL PRI ŽUŽEMBERKU.

Pred vojno je zgradil bivši deželni odbor do Šmihela približno 1 km dolgo cesto. Most čez Krko pa je ostal vaški, ki je bil za itak revno vas hudo breme. Ko je bil minister Pucelj na vrhuncu svoje slave, so se Šmihelci obrnili do njega za pomoč a brez uspeha. Dr. Kulovec pa je takoj izposloval 10.000 Din izredne državne podpore. Nato sta oblastni in cestni odbor v Žužemberku prevzela most med okrajne mostove in sedaj bo v nekaj dneh zgrajen nov most z betonskimi nosilnim zidovjem in z lesenim mostiščem. Preračunan je, da bo stal 60.000 Din. Prispeva oblastni odbor polovico, deset tisoč Din državna izredna podpora in 20.000 Din cestni okrajni odbor. Delo vodi oblastni inženir g. Evgen Ponič. Komaj je oblastni odbor začel poslovanje, že se povsod kaže njegovo plodonosno delo za narod. Za zidavo šole v Šmihelu je dovolil oblastni odbor 15.000 Din podpore in za šolo na Žvirčnem, ki je tudi v naši občini 30.000 Din. Selaj ima pač vsak priložnost spregledati, kdo dela za ljudstvo.

LEŠE.

Zadnje čase smo zopet nekoliko napredovali. Stopili smo v stik s svetom po radio, na katerem vsak dan poslušamo in izbirno slišimo. Da pa bo tudi svet stopil z nami v stik in videl pri nas kaj lepega, ga vabimo v nedeljo, dne 30. t. m. po polodne ob treh k predstavi »Turška križa«.

STRANJE PRI KAMNIKU.

V nedeljo, dne 16. sept. zjutraj so doslej še neznani ponočnjaki težko ranili na glavi 26 letnega oženjenega Janeza Zamljena iz Kregarjevega, ki je še isti dan ob 11 zvečer v splošni bolnici v Ljubljani umrl. Vzrok bo najbrže kako prikrito sovraštvo in pa seveda neizogibni alkohol. Pri tej priliki zapišemo še tole: V kamniškem okraju imamo skoroda premalo gostilnic; oštarij in beznic pa gotovo trikrat preveč. Dobro delo bo storilo glavarstvo, če takale gnezda ponočnjakov korenito zatre, ponočnjake same pa tudi brez usmiljenja pošteno kaznuje. Kogar dobi orožnik po noči, da razgraja po cestah in vaseh, brez usmiljenja 100 Din in še več. To zahteva ne samo boj za treznost slovenskega naroda, ampak tudi letoviški značaj kamniške okolice. Ali naj tuji zato hodijo v naše kraje iskati zdravja, da jim bodo takile ponočnjaki v vpitjem kalili spanje?

BEVKE PRI VRHNIKI.

Zivimo v jesenskem času, ko dozoreva vse tisto, za kar smo se celo leto trudili. Ko bi ne bilo suše, bi bili prav obiko poplačani za svoj trud. Toda suša nam je uničila obilo pridelkov, zlasti jesenskih. Tudi sadnemu drevju ni prizaneslo, a še to, kar nam je pustila suša, hočejo uničiti paglavci. Od zore do mraka rajajo po vrtovih. Pobirajo, trgajo in klatijo. Tako lastnik, ki se celo leto trudi in neguje, pride še ob tisto, kar mu priroda pusti. In to so otroci iz jako uglednih hiš. Pripominjamo, da ti otroci tudi ne poznajo nobene olike ne do sosedov ne napram tujcem. Opominjamo njih starše, da naj malo bolj pazijo nanje.

V župnika župnije Burg v Švicí se je zaletel domači pes s tako silo, da je gosпода pokončal do smrti.

V Kielcah na Poljskem so roparji v predoru ustavili vlak in v 20 minutah porabali potnikom denar in dragocenosti.

Na Dunaju se je rodilo v juliju 1780 otrok, umrlo pa je 1952 oseb.

V Hamburgu je prišlo do spopada s komunisti, pri katerem je bilo 30 oseb ranjenih z noži.

V Italiji so zaprli 50 komunistov, ki so skrivaj tiskali časopis »Unita«.

V Benetkah je dvema angleškima damama ukradel neki Italijan za 3 milijone lir dragocenosti.

D. M. V POLJU.

Sliši se od vseh strani, da bi se za občinske volitve postavila samo ena lista in da bi volitev sploh ne bilo. Seveda bi bilo to najboljšje, vendar je pa malo verjetnosti, ker komunisti skoraj ne bi pristali na to. Pri dosedanjih razgovorih je vodila kmetška zveza jako uspešna pogajanja in lista je skoraj gotova. Podrobnosti še ne bomo objavljali, ker bomo tako poročali, ko bodo liste vložene. Velika zasluga je pač naših odbornikov, da so se takozvani stari in novi združili, zakaj ljudje enega političnega mišljenja spadajo skupaj. Gospodarsko se dela v odboru radi tega še vedno lahko z drugimi skupinami, vendar je pa potrebno, da se pokaže, kdo je bolj zmožen. Druga važna stvar do sedaj je ta, da si kmetje in delavci niso več kot pes in mačka, ampak da je prevladala uvidenost, da spadamo skupaj, saj je kmet delavec na zemlji in delavec v tovarni. Prošlo nedeljo se je vršil skupen sestanek in izvolil se je skupen odbor SLS iz 7 članov, polovico delavcev, polovico kmetov. Odbor bo v vseh stvareh nastopal skupno. Tudi ta tako skeleča rana, ki nas je morila morda vsa leta po vojni, se počasi izravna, hvala Bogu. Sedaj je čas za reklamacije. Vsak naj se točno prepriča, ali je v imeniku ali ne. Posebno fantje, ki so prišli od vojakov in tisti, ki zadnjih niso bili vpisani. Sedaj je čas, da se zgledi na občini vsak, da pogleda, kasneje bo prepozno.

Naša kakor tudi občina Trebeljina se že dalj časa poganjata za to, da bi se zgradila pot po dolini od vasi Besnica (občina Dobrunje) do vasi Podgrad v občini D. M. v Polju. Tako bi se ognili številni prebivalci Trebeljske občine silno mučnega klanca čez sedlo pri Pečarju. Ta pot bi bila mnogo krajša ter zložna, večinoma po ravni dolini. Upamo, da bo občinska skupščina podpirala to zelo nujno zadevo. Hribovsko prebivalstvo bi lažje in boljše prodalo svoje pridelke, osobito les iz svojih gozdov. Bog daj, da se naša želja kmalu uresniči.

Kakor drugod je tudi pri nas vzela vojna zvonove, za iste pa smo dobili ničvredni papir — vojno posojilo. Vse je kazalo, da bodo tudi cerkvene orglje zapadle isti usodi. Zato je pa g. župnik pustil orglje, ki so bile stare blizu sto let, razdreti ter je ciankase pisčali prodal, denar pa plodonosno naložil. Da je bil ta čin g. župnika pravilen, se vidi sedaj, ko ima-

mo vsaj nekaj od starih orgelj, dočim nimajo druge, kjer je vojna vzela orglje — nič.

Razume se, da je bilo v tej zadevi že premnogo nepotrebnega govorjenja in natočevanja, češ, g. župnik je orglje prodal, naj pa tudi nove kupi. Zaponi naj si vsakdo: vojška je vsekala hude rane povsod in se ni dalo istim izogniti. Za nove orglje je po pametnem ravnanju g. župnika sedaj vsaj nekaj denarja, drugo se bo pa spravilo skupaj. Le vsak naj daruje po svoji moči, ko pride ta teden g. župnik po vaseh pobirat. Kdor pa na noben način ne mara dati ničesar, naj pa vsaj tiho bo.

SKOFJA LOKA.

V nedeljo 7. oktobra dopoldne bo na vojaškem pokopališču v Skofji Loki odkrit eden najlepših in največjih spomenikov v počast žrtvam svetovne vojne. 150 domačin in 340 grobov Hrvatov, Bosancev, Srbov, Dalmatincev, dalje vojakov Českoslovaške, Poljske, Avstrije, Nemčije, Rumunije, Madjarske in Italije krije naša domača zemlja.

Zamisel spomenika je izrazilo slovenska. Iz velikega podstavka v višini 4 m izdelanega iz kraškega marmorja izraste žalujoča mati-Slovenka v narodni noši z avbo. Na podstavku je vklesanih 150 imen padlih domačinov in stih, ki ga je poklonil v počast padlih naš pesnik g. Oton Zupančič.

Težke žrtve, ki jih ima odbor za postavbo spomenika, bodo poplačane, ako se občinstvo od blizu in daleč udeležiti odkritja tega spomenika in pohiti v nedeljo dne 7. oktobra k odkritju. Začetek slovesnosti je ob 9. dopoldne s sv. mašo v župni cerkvi. Nato krene velik spreved, katerega se udeležijo vsa društva brez razlike in svojci padlih žrtev na vojaško pokopališče, kjer se izvrši odkritje. Popoldne ob 2 pa se vrši na Glavnem trgu velika ljudska tombola, katere čisti dobiček je namenjen v kritje velikih stroškov. Vsi vlaki bodo imeli avtozvezo ob prihodu in odhodu.

Dolenjski potnik.

Zadnje čase se je suša zelo omilila, ker je padlo dovolj dežja. Ajda kaže za to še primeroma dobro, ako bo sedaj jesen kolikor toliko suša. Travniki in pašniki so se poravnili in bo v ugodni jeseni dokaj paše za živino. Prašičjereja se bo tudi ob ugodnem vremenu popravila. Repo nadlegujejo letos bolhe in je vsled tega pridelek zelo dvomljiv.

Okrožje kmetijskih zvez je imelo sejo, pri kateri so poročali zastopniki posameznih občin o suši, ki je prizadela prebivalstvo. Po obširnem posvetovanju so se napravile primerne resolucije, ki so se poslale oblastnemu odboru.

Kmetijsko društvo v Novem mestu je imelo občni zbor, na katerem se je izvolilo staro načelstvo. Mesto blagopok, kanonika Porente je bil izvoljen v odbor ing. Matko Absec, učitelj na Kmetijski soli na Grmu.

Ljudska posojilnica v Novem mestu lepo napreduje. Letos je svojo lastno hišo na Glavnem trgu dala od zunaj preslikati. Obrestna mera pri tem zavodu se je znatno znižala, tako da znaša z vsemi upravnimi stroški vred le 8 odstotkov.

BLAGOVICA.

V nedeljo 16. t. m. se je vršil prav dobro obiskan shod somišljenikov SLS. Poročali so narodni poslanec Štrcin in oblastna poslanca profesor Mazovec in Poznič. Zborovalci so z odobravanjem sprejeli na znanje poročila poslancev in izrekli popolno zaupanje Jugoslav. klubu in poslancem SLS v oblastni skupščini za njihovo poživovalno delo. — Shod se je nato vršil tudi v Krašnji.

POLICA.

V četrtek, dne 27. t. m. ob 7. zjutraj je po težki in mučni bolezni, v starosti 75 let preminul Martin Seme. Pokojni je bil naročnik Domoljuba od začetka, zvest priista SLS, dolgoletni občinski svetnik, dalj časa nadzornik krajnega šolskega sveta, in povsod priljubljen. Ohranil je svoj zdrav humor do smrti.

MIRNA PEC.

V Hmeljniški — grajski cerkvi se je vršila zlata poroka logarja Hmeljniške grajščine Maksa Lahkarja in njegove žene, roj. Jerač. Zlata jubila sta še zadosti pri ljubem zdravju in zadovoljnosti in se najlepše zahvalujeta g. baronu pl. Wamboltu za izkazane dobrote in ljubeznivosti.

HOLANDIJA.

Društveno življenje izseljencev na Holandskem kaj lepo napreduje. Dokaz temu so društva sv. Barbare, katero združujejo vse dobromislele Slovence v eno družino. Če kje, potem je v tujini potrebna sloga, da moremo tu in tam nastopiti za

103
Razno.

Svet se »modernizira«. V Damasku imajo staro navado, da mora možki, ki se hoče poročiti, izvoljenko odkupiti od njenega očeta. Stvar je šla tako dolgo gladko izpod rok, dokler se ni cena deklic od strani njihovih očetov tako visoko odmerila, da so bili odslej le najbogatejši v stanu poročiti se. Zvite glave so se spomnile na evropski običaj, kjer se lahko kupuje blago na obroke. Ta kreditni posel so obrnili na posredovanje pri ženitvi. V Damasku se bodo odslej kupovale na obroke tudi neveste prav tako, kakor so uvedli obroke pri nakupu pohištva, obleke in drugih potrebščin. Seveda ima stvar še drugo ozadje. Sistem obrokov uporabljajo nekateri zato, da so nalašč dolgo časa s plačili zapadlih obrokov v zamudi, pa jim tast nevšečno ženo zarubi.

Zna biti moičeča. Gospodinja: »Nežka, kar se pri nas zgodi, se ne sme nikjer zvedeti. Ali znate molčati?« Služkinja: Seveda znam molčati! Pri prejšnji gosposlinji sem pobila deset skled, a še sedaj ne ve nihče, kdo je to napravil.« ni

Slavko Savinšek:

V goliških plazovih

Povest z gorenjskih planin

»Gospod Ivan, dajte se previdet!«

In čudo. Ivan molči. Dozdaj je kar planil, če mu je sestra omenila gospoda in spoved. Ivan je zdaj miren, nič ne sune od sebe, nič ne gane v obrazu njegovem. — O pač, nekaj se razliva po njem kakor obup in groza. Ali je boj za in proti? Ali je morda že smrt blizu?

Ivan naposled pogleda sestro in strmi vanjo dolgo, dolgo. Počasi se premaknejo njegove ustnice in tiho spregovori:

»Sestra Teodora, ali mislite, da me ima Cilka kaj rada?«

»Usmiljenka ne ve, kaj bi mu odgovorila. Pa se le odloči, ko Ivan tako napeto zre vanjo:

»Morebiti. Vsaj moli gotovo za Vas.«

»Mislite?«

»Gotovo. Kot mi je gospod Stanko povedal, je zelo dobra. Kot veste, je kljub vsemu prišla oni večer k Vam, da bi Vas naprosila, da se spravite z Bogom.«

Ivan vzdihne in vnovič nepremično leži in strmi predse. V duhu gleda Cilko, kako jo je videl oni večer, ko je za Matevžem pritekel v Hribarjevo hišo. Bila je lepa kakor angel. Še ni bil preje videl enake. Takoj mu je srce dežalo, da mora biti njegova. — Ali po napačni poti je bil šel. Želel si je samo njenega telesa, vsega drugega mu ni bilo mari. Kesneje pa se je obrnilo in čimbolj se je obračala od njega, tem bolj je hrepenel k njej v vedno bolj čisti ljubezni.

Kljub vsem bridkostim, ki jih je bil povzročil, je

vendar do smrti trudna prišla k njemu, da bi ga pregovorila in spreobrnila v spokorjenje. Morda ga ima pa vendar rada? Vsaj malo, prav malo na dnu srca? Sicer ne bi bila prišla. — O, da bi zdaj prišla! Kako bi ji izpolnil vsako željo, samo da bi se mu prijazno nasmehnila, samo da bi mu toplo besedo rekla!

Če se spokori in prizna resnico? Treba bo pred večnega Sodnika. Kmalu, največ čez tri dni, pravi zdravnik. — Ivan pogleda v Križanega. Ali mi ne boš preoster Sodnik? se obrne v njem. Na tem svetu mi nisi dal sreče, ali mi je boš na onem? Kristus, usmili se me, Kristus križani! se trga iz Ivana tiho, počasi, obupno.

Ivan seže po sestriini roki.

Sestra, ali bi mogel priti jutri zjutraj pater?«

»Tako, če hočete, gospod Ivan!« plane sestra in tisoč sreč zasije iz njenih oči.

Glej, saj je že radi sreče v teh očeh vredno spokoriti se, si misli Ivan! O Bog, dober si, kako si neizrečeno dober!

»Ni še treba zdaj, sestra! Jutri pa prosim čimprej!«

»Tako, po maši, gospod Ivan!«

»Čutim, da sem slab in da je zadnji čas,« se opravičuje Ivan kakor v zadregi.

Težko govori. Muke notranjega boja so ga utrudile in mu upedale misli in telo. Pa vendar, še nekaj bi rad:

»Sestra Teodora, ali bi se dalo napraviti, da pride Cilka sèm, preden umrjem?«

»Pišem ji, gospod Ivan, in poprosim v Vašem imenu. Gotovo bo prišla.«

Že vstane sestra, obnovi obkladek in odhiti iz sobe. Tedaj se vsede na postelji Stanko in nagovori Ivana:

svoj obstanek. Skoro 2000 nas je tu. Pogrešamo duhovnika iz Slovenije, hudo nam je, ko morajo naši otroci obiskovati le tuje šole, ker ni slovenskega učitelja. Italijani, Nemci, Avstrijci, Poljaki, vsi imajo tu svoje konzule, le naša prošnje po jugoslovanskem konzulatu so glas vpijočega v pušavi. Poleg društva sv. Barbare smo si osnovali še godbeni odsek v Brunsumu in pevski zbor v Eglisshofenu. Zbrali smo se 2. sept. h skupnemu sestanku, kjer se je razvila živahna zabava. Najbolj se pa veselimo našega »Domoljuba«, kateri nam prinaša tedenske vesti iz domovine. — Za društvo sv. Barbare: Groznik Alojz, predsednik.

ZAHVALA WESTFALSKIH SLOVENCEV.

V imenu društva Sv. Barbare v Essen se vsem dobrotnikom v naši domovini prav priročno zahvaljujem za izkazane dobrote našim otrokom, ki so bili to poletje pri njih na počitnicah. Posebno se zahvaljujem vsem zavodom, ki so z ljubeznimi polnimi in poštovanljivimi sestrami skrbeli po materinsko za našo dečo. Naši otroci so odnesli iz domovine najboljše vtise in tega ne bodo pozabili. V imenu vseh prizadetih starih in pa tudi otrok vsem dobrotnikom Bog plačaj! Našim duševnim voditeljem in »Prosvetni zvezi« v Ljubljani pa pomagaj Bog pri takem človekoljubnem in domovinsko ljubečem delu tudi v bodoče!

Essen-West, 16. septembra 1928.

ANTON MARN,
predsednik društva Sv. Barbare.

Knjige in skladbe.

Dekliški oder št. 2 izide v kratkem. Ta zvezek bo vseboval tri igre. Krasno peščenjanko »Pastorka« iz časa francoske revolucije, božično igro »Sestric« in veseloigro »Živela telovadba«. Ker se po naših društvenih prične zopet igralna sezija, nujno priporočamo ta drugi zvezek Dekliškega odra vsem ženskim društvom, Marijinim druž-

bam I. dr. — Stane 12 Din. — Pri odvzemu vsaj pet izvodov 10 odst. popusta. — Hitro naročajte, ker je že veliko povpraševanje po knjižici.

Nageljški, III. del. Nabral Ciril Pregelj. To je III. del šolske pesmarice, ki obsega 61 pesmic, dvo- glasnih 46, ostale pa so troglasne. Večinoma so narodne ali ponarodele, med njimi tudi nekaj hrvatskih in srbskih. Pesmarica je sijajno uporabna ne samo za šole, temveč sploh za otroške, pa tudi ženske zборе. Cena broširanemu izvodu je Din 26 ter se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Viri pravega veselja.

Igra in še kaj drugega.

Veste kaj, zdaj se pa zares bojim, da bi še naši možje in fantje ne pripoteli nadme in bi ne rekli: »Kaj pa sodiš o naših nedolžnih igrah? Totiko veselih uric prebijem pri njih, ti jih pa še v misel ne vzameš. Sram te bodi!«

Torej recimo še par besedi o igrah.

Beseda »igra« ima v našem jeziku pač različen pomen.

Otroku je igra življenje. Od jutra do večera mu teko ure pri igri, bodisi da je sam, bodisi da je v družbi. Fantek s konjem, deklica s punčko. Kar navadno otrok vidi pri odraslih, to posnema v igri. Na polje hodi, vozi, kosi, grabi, šiva, peče, zida, kuje, zvoni... Pri igri ga vhliti spanec po dnevi, pri igri se utruja, da zvečer sladko zaspi.

Mladina v šolskih letih ima spet drugačne igre, pri katerih se lovi, skače, teka vpije in prehitva svoje tovariše. Kdo bi znal naštet vse take mladinske igre! Trden most, petelinov boj, jastreb in golobje, miš in mačka, gledati v vodnjak, vojaki, angel in hudoba, štru-

klje kuhati, platno meriti... Naj jih bo dovolj!

Mladini igre miso več toliko življenje ampak potrebno razvedrilo. Zlasti velja to za tiste dni, ko mora sedeti v šolskih klopih in zajemati prve požirke iz posode znanosti.

Le ozkosrčne duše bodo zamerile učitelju, če bo popeljal mladino na šolsko igrišče in ji bo dovolil, da se vprico njega naigra in naskače. Pameten človek se bo tega napredka na polju vzgojstva veselil, ko bo videl, da šola ni več mučilnica ampak učilnica.

Človek stopi iz šole v življenje. Skrb za vsakdanji kruh ga vpreže v svoj voz in ga vodi na razna pota in dela. Toda prehudo bi bilo, če bi ta skrb naprej in naprej človeka pestila in ga morila, tudi človek zunaj šolskih let in sredi dela potrebuje razvedrilo. In spet ga najdejo mnogi v igri. Ta igra se pa spet precej razlikuje od igre otroških in mladinskih dni.

Mnogim, zlasti mestnim in obmestnim slojem je danes ta igra sport. Nogomet, kolesarjenje ali kakor se že ta reč imenuje.

Dobimo jih pa še mnogo, ki prisedejo k mizi in tam na razne načine skušajo ubijati čas; igrajo s fižoli, imajo pred samo domino, tombolo, morda celo karte.

Bog pomagaj! Kaj sem zapisal? Karte! Mnoge brumne in nebrumne duše se že pred samo to besedo križajo.

Nič zato. Privoščimo pod gotovimi pogoji našim ljudem tudi tako igro. In ta pogoj je predvsem ta, da naj igrajo le za čast. Po prestali igri se lahko med seboj pomenijo, kje so bile glavne napake pri igri, kaj je prineslo nemu čast, drugemu pa zgubo.

Nikakor pa ne moremo odobravati take

»Ivan, ne zameri, nisem spal, vse sem slisal. O, kako sem vesel, da si se premislil in se boš spravil z Bogom! Glej, vse te dni me je tako skrbelo in tako bolelo, ker se nisi hotel!«

Ivan ga pogleda z žarečimi očmi.

»Cilka bo gotovo prišla, boš videl! Kako bo vesela, ker boš že z Bogom spravljen!«

»Jutri povem še vse drugo po pravici!«

»O Ivan, vem kaj! Vem tudi, da te je to peklo vse te dni in te zadrževalo, da nisi hotel gospoda. Zdaj bom tekoj preje zdrav, ko sem to čakal!«

Ivan pogleda Stanka. Zdaj že v drugem paru oči vidi isto srečo kakor preje v očeh usmiljenke. Ustnice bolnikove nehote izrečejo ime, ki je nad vsa imena, po dolgem času zopet ne iz obupa, ampak iz veselja zmage nad samim seboj: »Jezus, Jezus!«

Se predno se je vrnila sestra Teodora, je zaspal Ivan v mirno spanje. —

Zjutraj po maši so prišli gospod pater k Ivanu s sveto popotnico. Dolgo, dolgo je sedel mladi frančiškan pri Ivanovi postelji in poslušal njegovo izpoved, izpoved duše, ki je že umirala v skrajnem obupu in je zadnji hip prišla vanjo milost božja in ji prinesla uteho.

Predno je izpoved minila, je gospod pater še malce posedel pri Ivanu in mu dejal:

»Gospod, toda treba bo tudi na zunaj pred svetom popraviti krivico, ki ste jo storili dekletu in njenemu ženinu!«

»Vse storim, prečistiti, kar hočete!«

»Preklicati morate svoje prvotno pričevanje in resnico povedati.«

»Bom, častiti, še danes!«

»Čakajte, sam stopim na sodišče in poprosim sodnika, ki vodi preiskavo. Prišel bo k Vam in mirno

mu povejte vse, kako in kaj je bilo. Menda mi dovolite, da mu glavno povem kar jaz, da bo Vam laže?«

»Prosim! Kako Vam bom hvaležen, če mi to storite!«

Neizmerna miloba in blaženost stá se razlila v Ivana, ko je prejel sveto popotnico in bil maziljen s svetim oljem. Sam sebi po končanem opraviilu ni mogel verjeti, da je možno toliko zadovoljstvo in tolika sreča, po vseh teh strašnih duševnih bojih, po vseh groze in obupa polnih urah. »Danes mu ni križani nič več strašen, danes mu je dober prijatelj, mu je varil, mu je oče. O, da ni preje spoznal prave poti, da ni takoj oni večer pri Lipovšku ubogal dobrega dobravškega duhovnega gospoda in priznal vse ter se spravil z Bogom! Pa bi ne bilo toliko strašnih muk v srcu njegovem, ne toliko prečutih noči in obupnih dni; in tudi Cilki bi bilo prihranjenih mnogo solza in bridkosti ter Matevžu sramota zapora. O Bog, odpusti, odpusti, jecljajo ustnice Ivanove. A z ustnicami sree njegovo, ki je danes po dolgem času zopet mir božji v njem. —

Ko je popoldne prišel mladi pater frančiškan na sodišče in povprašal po sodniku, ki preiskuje Matevžev zadevo, se mu je reklo, da sta ba pri njem mladi odvetnik in še nekdo drugi. Vendar je poprosil pater slugo, naj stopi k sodniku in mu pove, da želi govoriti z njim radi Matevža in financarja Ivana. Stuga res gre in se brž vrne z naročilom, naj gospod pater kar noter gredo, da ravno prav prihajajo.

Pater vstopi in vidi sedeti sodnika in odvetnika pri mizi, med njima pa velikega, močnega, gladko obritega in prazne obločenega kmetiškega fanta. Sodnik in odvetnik se predstavita, sodnik ponudi patru stol.

Serum zoper vnetje slepega črevesa. V zadnji se- ji pariške akademije znanosti je izjavil znani profesor Vincent, da je odkril nov serum, ki ozdravi poleg cele vrste drugih nalezljivih bolezni, tudi vnetje slepega črevesa. Profesor Vincent je predložil zborovalcem tudi uspehe svojih poskusov treh let. Zdravljenje z omenjenim serumom odpravlja operacije, ki so večkrat nevarne.

Poslanci v prvem razredu. Diktator Kemal paša je zaukazal, da se bo pisal turški jezik z latinico. Že v novembru tekečega leta bo več turških časopisov izšlo, ki bodo vsi pisani z latinico. Marsikaj poslanec, ki zna samo turško pisavo brati, ne bo razumel listov. Zato je pa ustanovil predsednik turške države poseben tečaj, v katerem se bodo učili poslanci latinico. Tečaj se bo vršil v poletni palači Kemaļa paše. Toda ne smemo poslance, tudi njihove žene, visoki uradniki in generali to se priklajali v ta tečaj in se bodo morali na stara leta učiti nove abecede.

Kakor v Rimu. V glavnem mestu Argentine, Buenos Airesu, biva 500.000 Italijanov, toliko, kolikor v Rimu.

igre, kadar je njen glavni namen denar, dobiček. To pa radi tega ne, ker potem preide tak igra v strast, strast pa prinese na dan goljufijo, jezo, prepir in morda še kaj hujšega. In ne malokrat so take igre za denar tudi od države prepovedane. Prav zato ne moremo take vrste igre brezpogojno priporočati kot vir pravega veselja. Upam, da pametni moške in fantje teh besed ne bodo vzeli za zlo. Pred igro za denar naj vas Bog prav krepko varuje.

Pač bi nasvetoval mnogim, ki so zabave res potrebni, druge vrste zabave: reševanje uganek. Nimam v mislih tistih uganek, ki se kot narodno blago ohranjajo po naših domovih, ampak reševanje uganek in zastavic, ki jih prinašajo danes mnogi naši listi in časopisi. Mladika, Vrtec, Angelček, Katoliški misijoni so že med njimi. Reševanje takih skrivnosti spada gotovo v vrsto najlepših zabav in razvedril, ki obenem bistre um in širijo naše znanje in spoznanje. Če uganke rešiš, boš vesel, če je ne, boš pa z rešitvijo v roki videl, kje trpi tvoja pozornost, zakaj nisi mogel uganke doživeti. Tudi to prinaša svoje vrste veselje.

Priporočal bi tudi vsem, ki jo znajo in poznajo šahovo igro. Žal, da doslej v slovenskem jeziku nimamo še nobenega popolnega navodila, kako se mora ta igra igrati. Vsaj v priročni knjigi ne, kolikor je meni znano. Gotovo bi marsikomu ustregel tisti, ki bi se vsedel in v zgledni knjigi praktično pokazal, kako gre ta reč izpod rok, na kaj je treba posebno paziti in podobne stvari.

Kdor je pazljivo prebiral te vrstice v pravnem veslju, je prav gotovo v njih lahko spo-

znal, kako obširno polje ima pravo veselje. Nikakor ne smemo priti v zadrego, češ kako se bomo pač veselili, da bi se Bogu in po svetosti hrepenečim dušam ne zamerili. Bodite brez skrbi.

Še to vam povem na uho, da nikakor nisem našel vseh virov pravega in dovoljenega veselja. Te pa sem vam pokazal, ker vas ljubim in ker vam želim pot skozi življenje kolikor mogoče posladiti.

Zemlja je dolina solza; pot po zemlji pa nas ne sme pripeljati v dolino gorja, ampak k viru brezkončnega veselja. Zajemajmo iz vseh tu navedenih studencev in virov, dokler nas ne sprejme k sebi On, ki je začetek in konec vsega našega veselja in mu je ime — Bog.

Nova nalezljiva bolezen.

Pred kratkim se je pojavila v posebno težki obliki in veliki razsežnosti na Grškem za Evropo nova bolezen, ki je zahlevala doslej samo v Atenah in Pireju že na tisoče žrtev. Ime ji je denga in po svoji nevarnosti ter načinu prenašanja je zelo slična tako zvani žoltni mrzlici. V avgustu in septembru je v grškem glavnem mestu in njegovi okolici obolelo na njej nad 600.000 oseb, to je tri četrtine vsega tamšnjega prebivalstva. Ker se javljajo tudi iz drugih mest ob Sredozemskem morju, ni izključeno, da se denga zanese tudi v južne kraje naše države. Zato ne bo odveč, če nevarnosti pogledamo v obraz, dokler je še čas, ter nanjo opozorimo naše občinstvo, predvsem pa merodajne kroge.

Bolezen se začne s hudimi bolečinam v glavi. Potem se loti bolnica vročica do 40 stopinj, ki traja šest do osem dni neprenehoma. Na vsem telesu se pojavijo pege. Ker bolnik tudi vrača hrano in je radi njegovega stanja spanje skoro izključeno, je oslabelelost že po par dneh toliko, da ji more kljubovati samo močna narava. Bolezen ima zle posledice posebno na srce in ledvice, zato ji osebe, ki so na teh organih že prej bolele, navadno podležejo. Kake druge posledice bo še imela bolezen, se spričo kratke dobe pojava in velikega števila obolelih danes niti približno ne da razmotrivati.

Denga je bila zanešena na Grško najbrž iz Prodnje Azije. Angleži so imeli z njo posla med svetovno vojno v Mezopotamiji. Lansko jesen so se pojavili prvi zelo lahki slučajji v Pireju, a nikdo ne bi bil mislil, da bo bolezen letos zavzela tolik obseg.

Dognano je, da se denga ne prenaša niti po zraku, niti po jedi ali pijači in tudi ne potom telesnega dotika. Prenaša jo izključno mala mušica z imenom »stegomya fasciata«. In to je za človeštvo velika sreča, kajti ta mušica nam je že znana kot edina prenašalka žoltni mrzlice. Ker zoper dengo še ne poznamo nobenega zdravila, je torej proti njej mogoče nastopiti samo na ta način, da se njeni prenašalki onemogoči delo s tem, da se bolnik z gosto mrežo popolnoma osami, ter da se mušici sami napove boj do njene popolne iztrebitve z zaloge vred. Marsikomu se bo to zdelo nemogoče, saj je stegomya fasciata še mnogo manjša kakor navadni komar, oni, ki

104

Veliko čebel, če so hude... Na Tirolskem se je kmel selil v novo hiso. Naložil je na voz tudi čebelo. Na cesti je en panj padel z voza, čebela so se vsele ven in srdito obletavale razbito svoje domovje. Cel dan se ni upal nobeden iti po cesti. Ustavilo se celo avtomobil. Soler je dobil 23 pikov v obraz. Je zdravo za revmatizme... Slednjič je prišel izkušen prijazen čebelar ter spravil ljubeznive čebelice zopet v red.

Zgodbe na enem listu papirja. Da bi ludo napisal zgodbe stare in nove zavaze na kos papirja, dolgem 6 čevljev in 2 in pol čevlja širokem, je skoro neverjetno. In vendar je to napravil Japonec Ishizuka, kateri je postal kristjan. Spisal je vse to v štirih letih in treh mesecih. Z drobnostmi se da spis razločno brati.

Metulji v oblakih. Mesto Polesella so oni dan obisale bele večje v silnih množinah. Kamor so se vsedle, je bilo kakor zasneženo. Vdirle so po sobah in oblegale vsako luč. Širile so tudi neprijeten smrad. Slednjič so se vzdignile spet v oblak in šle naprej.

»Ravno prav prihajate, gospod pater. Morda nam prinašate važno novico?« vpraša sodnik frančiškana.

»Davi sem previdel na smrt bolnega financarja v bolnici in naprosil me je, naj grem s tem k Vam in Vam povem, da bi rad govoril z Vami in tako popravil krivico, ki jo je bil storil nekemu Matevžu, ker ga je po krivem obdolžil uboja.«

»Bog je pravičen!« skoči odvetnik kvišku in stisne frančiškana obe roki. »Bali smo se že, da bo financar ostal trdovraten, kar bi nam delalo v naši zadevi težkoče. Zdaj pa bo stvar hitro in gladko potekla.«

»Častiti gospod pater, se nenadoma oglasi Tilen — ta je bil, ki je sedel med sodnikom in odvetnikom — »jaz sem ubil financarja, ne Matevža!«

Frančiškan začuden pogleda krepkega fanta, ki ga je sama žalost in kesanje in kar v glavo mu ne gre, da bi bil ta ubijalec, ko vendar kljub velikanski postavi mladega orjaka njegove oči svetijo v svet kakor oči otrokove. A obenem ga je groza, mladega frančiškana: prvič v življenju sedi poleg ubijalca.

»Gospod pater, morda Vas bo kot duhovnika zanimala natančneje cela zadeva? Na kratko Vam povem celoten njen potek.«

Sodnik pove frančiškani, kako se je pletlo med Matevžem in Cilko na eni, med financarjem in tihotapci na drugi strani in zopet med Ivanom in vsemi drugimi in kakšen je bil konec.

»Čudna so pota božje previdnosti!« meni mladi pater in zadovoljen gleda Tila, ki je zlezal v dve gube, tako ga je bilo prevzelo pripovedovanje sodnikovo.

Frančiškan hoče oditi.

»Še malo počakajte, gospod pater, se še nekaj pogovorimo. Vaš nasvet nam bo dragocen. Imate čas?«

»Slučajno danes. Z veseljem sem Vam na uslugo, gospod sodnik!« odvrne mladi frančiškan in sede nazaj na stol.

»Tako, Tilen, za zdaj bi bilo končano. Še tole ni podpišite. Tako, dobro! — Zdaj pa bo treba v zapor, Tilen, ne pomaga nič. In kazen ne bo mila, verjemite! Veliko ste si naprtili na grbo in naši paragrafi ne poznajo šale in usmiljenja!«

Tilen skrušen stoji pred sodnikom, ki je zdaj zopet samo sodnik, izvrševalec človeške pravice. A v fantu je srce mirno, udano in skesano poslušna ne baš prijetne obljube sodnikove. Pravici mora biti zadovoljeno, si misli Tilen, dovolj je bilo krivice.

Sodnik pozvoni. Sluga vstopi.

»Pokličite ječarja!«

Sluga odide.

»Tilen, zdaj bo treba v zapor.« stopi k njemu odvetnik. »Če imate kaj seboj, lahko že zdaj meni izročite. Čez par dni tako pridem k Vam, na napraviva malo zagovora.«

»Tole shranite,« mu izroči Tilen listino, »drugega nimam.« Pa se obrne še k sodniku:

»Gospod sodnik, ali bo Matevž zdaj izpuščen?«

»Ne bo dolgo trajalo, da bo, le verjemite.«

»Ali bi smel...« v zadregi reče dolgi fant, ki ni bil nikdar vaje preveč prositi.

»Kaj pa, Tilen?« vpraša sodnik.

»Matevža bi rad videl.«

»Tudi to se bo zgodilo, najbrže že jutri. Zdaj je treba najprej urediti še neke malenkosti, jutri bo pa že šlo. Saj Matevž tudi še ne bo danes izpuščen iz zapora, ker je treba še nekaterih stvari, ki jih zahtevajo paragrafi.«

Ječar pride.

»Na številko 40! Ni treba ukleniti!«

prenaša malarijo. Toda človek zmora vse, če le resno hoče.

Ko se je lansko jesen nenadoma pojavila v francoski zapadni Afriki žolta mrzlica, se je francoska javnost zelo razburila, kar je umevno, če pomislimo, da so one kolonije v dnevnih pomorskih in zračnih zvezah s Francijo in da bi tako nevarna bolezen imela tudi skrajno slabe posledice za gospodarski promet med obema zemljama. Par dni se je mnogo pisarilo in mnogo zabavljalo. Potem pa pade dopisniku nekega velikega dnevnika na um: Saj imamo v Parizu vendar Pasteurjev zavod. In tam je sloviti profesor Marchoux, član Akademije zdravilstva, odličen strokovnjak, ki je svojčas študiral boj proti žolti mrzlici na licu mesta v Senegalu v Braziliji...

In so šli ter ga vprašali: Kako, gospod profesor, naj se obranimo žolte mrzlice v zapadni Afriki?

— Nič lažjega kot to, jim pravi Marchoux. Prav na isti način, kakor so nedavno zatrili žolto mrzlico v Rio-de-Janeiro, na Kubi, v Panami, v Senegalu in drugod. Za to ni potrebno nič drugega kot oblast, ki strogo pazi na to, da se gotove higienske naredbe točno izvršujejo.

In učenjak povede posetnike v svoj kabinet, kjer jim pod povečalnim steklom pokaže neznačno mušico. (Konec prih.)

Molitev je kadilo, od katerega vruga glava boli.

Molitev brez pobožnosti je daritev vrugu.

Krščanstvo se ne podeduje.

Mesto v smrt v novo življenje. Trgovca N. se je pripravljalo na dolgo pot. V samotnih gorah si hoče končati življenje. — Trgovina je uničena, premoženje, čast in dobro ime prav tako. Kaj naj potem še čaka? ... Dan pred odhodom se mu oči ustavijo na lepaku cerkvenih vrat, mimo katerih ga je peljala pot. »Duhovne vaje za moše« je stalo v velikih črkah. — Vso noč ni zatisnil očesa. Morebiti je pa le še tudi kaka druga sreča? — Drugo jutro, mesto na kolodvor se je šel prijaviti za duhovne vaje. — Po treh dneh resnega duhovnega dela se je vrnil domov, poln novega poguma in veselja do življenja in dela.

Meh za smeh.

Oče se je peljal s sedemletnim sinkom v vlak. Mali pa je bil zelo razposajen. Da bi ga oče ugnal, mu je bliskoma potegnil klobuk raz glavo, ga skril za hrbtom ter dejal: »Vidiš, porednež, veter ti je klobuk vzel. Ako boš sedaj priden pa bom zažvižgal vetru, nakar ti bo klobuk vrnil.« Fant je zijal od začudenja, oče je zažvižgal in klobuk je bil zopet tu. Trenotek nato potegne fant klobuk raz glavo, ga vrže skozi okno ter pravi: »Oče, zažvižgajte še enkrat.«

»Ali naj pijem še četrť? Želodec mi pravi da, glava pa ne. Moja glava pa je pametnejša kot želodec in — pametnejši od nje, torej še en četrť.«

Janko: »Oče, kako veliki ste bili, ko ste pričeli hoditi v šolo?« Oče pokaže z roko do prsi. »Ja, kje pa ste glavo imeli takrat?«

Dva potnika sta se šela v vlak. Eden izmed njiju je trdil, da je London najbolj megleno mesto.

»Ne,« je dejal drugi, »jaz sem pa bil nekoč nekje, kjer je bilo še bolj megleno.«

»Kje pa je bilo to?«

»Ne vem kje, je bilo preveč megleno.«

Potnik: »Na tu ga imaš, pa ti ravno pred nosom odpelje.«

Postajenačelnik: »Vi imate še srečo. Če bi vlak ne imel 10 minut zamude, bi bil že davno proč.«

Ropar: »Uro sem, denar sem in obleko sem.«

Kovačič (trgovca): »Ali naj vam mogoče pošljem na dom?«

»Ali te žena ni ozmerjala, ker si sinoči tako pozno prišel domov?«

»Ti niti ne slutiš, kaj se pravi imeti ženo, katera je bila preje učiteljica. Danes moram stokrat napisati stavek: Ob desetih moram biti doma.«

»Škoda, da vas sinoči ni bilo pri stalnem omizju. Imeli smo velik prepir.«

No, če ni bilo drugega; to sem imel doma tudi.«

Iz šolskega zvezka. »Ko so Ludovika XVI. peljali na morišče, se je splošno opazilo, da je bil popolnoma miren in ni zgubil glave.«

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Ječar se prikloni in pozove Tilna seboj. Fant nerodno pozdravi in hoče oditi. Pa mu da sodnik sam roko in odvetnik ga potolaži:

»Le dobro se držite, Tilen, vse bo minilo!«

Tudi mladi frančiškan mu da roko:

»Bog z Vami, Tilen! Midva se tako kmalu vidiva, kaj-ne?«

»Čimprej prosim, gospod pater! S svetno gospodsko sem se že zmenil, da bi rad z Bogom uredil račune, da bom imel mirno vest.«

Tilen odide. Med vrati se mora skloniti, da z glavo ne buti v podboje, čeprav so vrata nenavadno visoka. Toda, ko ga pripelje ječar v celico in zapre vrata za njim, ter ga pusti samega, zleze Tilena vase, se sesede na ležišče in se zatopi v žalostne misli. Prvič v življenju mu postane dolgčas, tako da mu solze silijo v oči. O Golica, kraljica goranskih planin in tvoji plazovi, ti si vzrok Tilnovi bolečini! —

Gospodje v sodni sobi še stoje skupaj in se menijo o Tilnu in vseh drugih prizadetih.

»Gospod pater, treba bo tudi Matevža pripraviti na svidenje s financarjem. Kot sami veste, je bilo med njima hudo sovraštvo, financar je zdaj na pragu groba in treba je z vso obzirnostjo ravnati z njim. Ali bi hoteli Vi Matevža pripraviti, ker bi ju rad zaslišal obenem v bolnici in ne bi hotel, da bi prišlo do kakšnega razračunavanja med njima od Matevževe strani.«

»Prav rad, gospod sodnik, kadar želite!«

»Jutri popoldne, če mogoče, prečastiti. Sicer vem, da bo Matevž rad odpustil, ali za vsak slučaj je dobro. Zato ga tudi jutri še ne izpustim, ampak bom potegnil vso reč za dva dni, da bo lepše šlo od rok.«

»Baš prav. Usmiljenka mi je povedala, da jo je Ivan zaprosil, naj ekspresno piše Cilki in jo v njegovo

vem imenu prosi, naj pride k njemu, preden umrje. Pojutrišnjem bi bilo dekle lahko tukaj. — Samo, če ne bo Ivan preje umrl?«

»Je tako slab?«

»Zelo. — Vendar pravi zdravnik, da se bo morda smrt še zavlekla za par dni. Nocojšnja noč ga je pomirila in nekoliko mu je odleglo.«

»Tedaj spravimo vse tri skupaj obenem. Bo še večje veselje, in bo Matevž kar norel od radosti! Privoščim mu, dovolj je trpel!« se veseli mladi odvetnik in oba mu pritrdita.

»Bodimo včasih tudi ljudje, ne vedno samo strogi sodniki!« še pripomni sodnik.

Razidejo se vsi trije. Sodnik gre z zapisnikarjem v bolnico k Ivanu in dolga svetna izpoved se prične. Marsikaj ve povedati Ivan, mnogotero vprašanje zlasti glede Tilna pojasniti, tako da zaslišanje traja precej dolgo. Pa tudi to je pri kraju. Sodnik še poizve pri zdravniku glede nevarnosti za Ivana in odide, ko dobi odgovor, da je skrajno nevarno in more smrt vsak trenutek nastopiti. V sobi pa se Ivan iz srca zahvaljuje Križanemu, da je tudi to srečno minilo.

Cilka je dobila pismo, ki ga ji je pisala sestra Teodora v Ivanovem imenu, takoj drugi dan in se je vzlic bolezn, ki jo je še vedno tiščala za vrat, odpravljala na pot. Mati so se sicer jezili, tudi Janezu ni bilo prav. Ali ko jima je Cilka povedala, da bo zdaj Matevž prost, ker ji bo Ivan gotovo znova zaupal, da je krivo pričal ter bo tako prilika, Tilnovo samoobtožbo podpreti še s financarjevo izjavo, sta le privolila. Usmiljenka je v pismo pristavila še svojo prošnjo, naj pride Cilka gotovo, ker se je Ivan skesal popolnoma in bo tudi tisto jutro spoved opravil. In Cilka srce ni moglo odreči prošnji obeh dveh ter je toliko časa tiščala v mater in Janeza, da sta jo spustila.

Najvišja pošta. Pošta v Phari-Yongu v Tibetu leži 387 metrov visoko in ker odpravlja redno vse leto svojo službo, je najvišji poštni urad na svetu. Glavno mesto na Tibetu, sveta in skrivnostna Lhasa, je bila pred nekaj leti na ukaz Dalain Lame, ki je modern moč in naklonjen napredku, zvezana s Indijo po brzozajni progi.

Najmanjša opica. Najmanjše opice so tako zveznoafriške židane opice. V Zedinjenih državah jih nosijo gospe in gospodične v naročju na izprehod. Gospa Tower v Londonu ima opičico, ki tehta le nekaj nad sto gramov in ki spi navadno v skodelici za čaj. Čeprav je majhna, gleda vendar resno v svet. Teeney, kakor so dali tej opici ime, spada k južnoameriškim skakalcem, ki žive od južne Meksike do južne Brazilije. Te nežne stvarce imajo velike, blesteče oči, dolgo svilen grivo in dolg rep. V gibih sliči večericam, samo da imajo daljši in krepkejši zadnji nogi. V malih skupinah letajo po južnoameriških pragozdovih, kjer se hranijo z žuželkami in sadjem.

Okoli 40.000 konj pobijejo v Parizu vsako leto. Povprečno da konj 200 kg mesa.

d šolske sestre v Repnjah naznanjajo, da bodo za dobo od 15. oktobra do 22. maja sprejemale dekleta, ki imajo veselje se priučiti pretežno le praktičnega gospodinjstva, kakor kuhanja, šivanja, krojnega risanja, pranja, likanja, vrtnarstva in drugih v gospodinjstvo spadajočih del. Natančnejša pojasnila daje predstojništvo zavoda šolskih sester v Repnjah, pošta Vodice.

Suhe gobe (jurčke), divji kostanj

kupuje po najvišjih cenah **V. H. Rohrmann**, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 27.

Ona: »Marsikatera knjiga je že mnogo zla povzročila.«

On: »Da, na primer, tvoja kuharska knjiga.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebšline ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Prvi tromesečni kuharsko-gospodinski tečaj

od 1. okt. do 24. dec. t. l. Mesočina za notranje učenje 900 Din, za vnanje 550 Din. Pri-glas sprejema vodstvo dr. Krekove gospodinj-ske šole v Zg. Šiški pri Ljubljani.

Hiša s sadnim vrtom

v Biški vasi pri drž. cesti, 10 minut od žel. post. in župnije Mirna peč, proda Ivan Roz-man, čevljar v Mirni peč. Sprejem tudi takoj.

čevljar. vajenca

Krojaški vajenec

se sprejme takoj. Stanovanje in hrana v hiši. Posudbe na upravo pod Krojaš št. 8993.

Kovačnica v Kranju

obstoječa že nad 60 let, se odda radi bolezni lastnika. Kovačnica je prav primerna za kovača, ključavničarja ali kleparja. Več se poizve pri lastniku Kristjani Babič, kovaški mojster v Kranju, Savsko pred-mestje 8.

Krojaškega vajenca

sprejme Anton Nemeč, krojač, Dragomelj pri Domžalah.

Kovaškega pomočnika in vajenca

lepega in poštenega vedenja, sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Anton Pogorelec, kovaški mojster, Struge, Dolenjsko.

Plemencho živino

nekaj glav, proda Stani-slav Pollak, Tržič.

Mizarškega vajenca

sprejme takoj Ignac Vehar, mizar, Ljubljana, Gradaška ul. 12. Vajence mora imeti veselje do mizarstva in biti poštenih staršev. Hrana in stanovanje po dogovoru pri mojstru.

Več pletilnih strojev

prodam. Brezplačno naučim. Ivana Petera, Moravče.

Kovaški vajenec

se sprejme. — Frane Vrhovec, kovač, Ljubljana, Bohoričeva ul. 6.

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švic. »Dubied« stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika. Ponk v vezanju brezplačno. Večletna garancija.

PERI — SA — BENZIT!

Za zdravje Vaše dece!

Uporabljajte **BENZIT-NADMILO** za pranje perila in obleke Vaše dece. **BENZIT-NADMILO** čisti, odstranjuje madeže in desinficira, ne škoduje tkaninam, niti barvam in ne razjeda kožo pri pranju. Perilo Vaših malčkov postane nežno in vonljivo in v oblekah ne bo več madežev, ker jih **BENZIT-NADMILO** vso odstranjuje!

Najvažnejše pa je, pranje z **BENZIT-NADMILOM** stane manj! Milo je izdatnejše, čisti štediljeje, hitreje in brez truda!

Uporabljajte **TRI** za omehčanje vode in namakanje perila in rabil boste polovi, co manj mila, kakor sicer.

Benzit-Nadmilo
 TVORNIC ZLATOROG
 MARIBOR

PERI — SA — BENZIT!

Oglas.

Ako hočete biti zadovoljni
pridite samo v Tekstilbazar
Ljubljana, Krekov trg 10.

Prava angleška flanela	meter po	Din 10 [—]
Belo slov. platno	" "	" 10 [—]
Bel šifon	" "	" 12-50
Češki šnir barhent	" "	" 15 [—]

Za vsako ženko in ang. sukno za moške in ženske obleke po najnižjih cenah.

Ostanki po polovičnih cenah
v prvem nadstropju.

Oglejte si brez obveznosti nakupa.

Naročite vzorce in spregledali

boste, da je za nakup sukna kamerna in ševjota za moške obleke, volne, cefira, parhenta, pliša in kambrika, baržuna za ženske obleke, platna ter vse manufakture, najboljša in na cenejša veletrgovina

R. Stermecki, Ce je št. 19, S ovenija

N-kup za veletrgovino Stermecki se vrši izključno direktno iz najboljših svetovnih tovarn, radi tega prde na prodaj samo dobra in solidna roba, to ni jih cenah kakor povsod drugod. Naročila čez 500 Din ostane prosto. Cenik z več tisoč slikami zastoj.

Cosulich Line-Trust

Najnov. svetovnozn. ekspresne motorne veleladje
Saturnia in Vulcania
24.000 ton - 21 milj hitrosti na uro

Brzovozni promet preko Atlantskega oceana
iz Trsta v New-York in Južno Ameriko.

Zahtevajte takoj brezplačna in točna pojasnila:
Simon Kmetec
zastopnik za Slovenijo in Prekmurje
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 34
(Prva cesta desno od kolodvora.)

Suhe gobe, f žol.

semensko letelo in vse druge deželne pridelke
kupuje vedno po najvišji ceni **Fran Požarnik,**
Ljubljana, Dunajska cesta 36.

TVORNICA KEM. IN OIL. BARK. LAKOV. FIRNEŽ. IN ŠTEK. KLEDA
Družba z. o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI TERPENTIN STROJNO ODE UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ODE SUHE BARVE

PRODavalna DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

POLETRGOVINA SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

Kože kupujem

goveje, svinjake in ol vse divjačine,
kakor: lisice, kune, polhe krte i. t. d.

Imam v zalogi

trpežne podplate in gornje usnje
ter se priporočam

Ivan Mihevc, Vrhnika.

Kadar kupujete
štrange, vrvi, uzde,
afre, špago in druge
vrvarske izdelke

kupujte samo
najboljše blago,
ki ima privezane ta-
ko-le rudečo znamko:

ŽIMA

naiboljša in najcenejša pri
M. Masterl
tovarna žime
Stražišče pri Kranju.

F. in I. Goričar - „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

nudi razno zimsko blago po sledečih, zelo nizkih cenah: sukno za moške obleke, polvolneno, od 48 Din naprej; čisto volneno od 90 Din; double za zimske suknje od 110 Din; hlačevino in žamet od 38 Din; blago za ženske plašče, v vsli modernih barvah, od 65 Din; velour in pliš za plašče od 120 Din; modni barhenti za obleke in bluze od 16 Din; barhenti za perilo od 10 Din; zimske rjuhe in deke od 44 Din; odeje, koce, raznovrstno ko-tenino, najboljše vrste, triko hlače, srajce, majce od 32 Din; skoke, volnene otroške in velike j-vice; pletke, velike ogrinjalke; moške delavne in pražnje srajce od 33 Din; dežnike, dobre, od 53 Din naprej; kravate, nogavice, rokavice itd. — Kor dobivamo blago naravnost iz najbolj priznanih tovarn in ker imamo trgovino v lastni hiši in nam ni treba plačevati visoke najemnine, zadovoljimo pa se z majhnim dobičkom, smo v slasu naše ceni. odjemalce postreči z res dobrim in cenim blagom - Pazite na naš naslov in štev. 29, ker le, če tu kupujete, si prihranite mnogo denarja.

Kupci smo tudi za:
deteljno seme, ližol,
proso, kumno, laneno
seme, travna semena,
mravljinična jajca, borov-
nice i. t. d.

Marsikdo se je že prehladil v postelji. Kdor spi v mrzli sobi, temu preti nevarnost, da dobi prepih od spodaj v posteljo, pa naj si bo že radi pretanke blazine, ali kakorkoli že. Iz tal izhlapeva mrzel zrak. Ako pa položiš v posteljo pod blazino po več pol papirja, se ti ni bati prehlada.

Najpopolnejši
STOWER
šivalni stroji

za šivanje, krojače
in šivanje ter za
vse vrste doma.

Praden si nabavite
stroji, ogledate si in
izrednost pri tržki

L. Baraga,

Ljubljana

Selenburg, ul. 63.

Brezplačen posk

15 letno jamstvo.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzotav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000[—], vloge nad Din 300.000.000[—].

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**